Vlad Sărătilă

EU ŞEDEA PE PIATRĂ

StudIS
- Iaşi 2017 -

Reeditare electronică cu acceptul direct al autorului VLAD SĂRĂTILĂ şi al Bibliotecii Cronopedia, realizată de Ioan Muntean

Vlad Sărătilă
Eu şedea pe piatră.
Mânzul cu coarne de berbec şi
Lecţia de business
Nanoroman

lector: Fulga Sărătilă corector: Pavel Andreev tehnoredactor: Trandafir Sânpetru coperţi: Cristina Covrig

Ediţie apărută şi îngrijită sub coordonarea administraţiei reţelei Cronopedia (lenusa. ning.com)

Toate drepturile asupra acestei ediţii aparţin reţelei Cronopedia.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României VLAD, SĂRĂTILĂ – Eu şedea pe piatră/ Vlad Sărătilă laşi:

Editura studiS, 2017
ISBN 978 – 606 – 775 – 559 – 6
821.135.1
Tipărit la Editura Studis – Iaşi

Tel. 0232.217.754 Mobil: 0745.263.620

Prefaţă

Miracolul care nu şi-a dorit vreodată să fie miracol

Temerară este încercarea de a te detaşa de sine şi de a te privi de la cel puţin un metru distanţă dând o şansă Eului interior să se debaraseze de umbra lui.

Scriitorul Vlad Sărătilă ne propune să trăim această inedită experienţă acceptând drept reper optica omului simplu, privat până şi de dreptul de a visa. E un punct de vedere necesar şi obiectiv într-o lume în care valorile au fost inversate şi substituite. Se poate reveni la normalitate doar găsind un punct de reper obiectiv, pe terenul normalităţii.

În cazul nostru concret optica omului de la talpa ţării contează enorm de mult şi surâsul nostru stârnit de incredibila lui naivitate ne poate servi drept reper, jalon pentru descoperirea drumului adevărat, a căii mult râvnite.

Cele câteva titluri – Eu şedea pe piatră, *Mânzul cu coarne de berbec şi Lecţia de business*, *par a ascunde în* ele o taină a existenţei noastre. Un mister care persistă şi atunci, când ni se pare că în camera cu oglinzi a sufletului nostru nu are cum să fie ceva rămas în umbră.

Mici ca volum aceste pagini de proză Vlad Sărătilă le-a categorisit drept romane. Realitatea l-a silit să le zică nanoromane şi ni se pare că soluţia este una originală. Ei dar în istoria noastră detaliul acesta contează mai puţin pentru că, vorba autorului... în istoria noastră a fost

întotdeauna important ceea ce a fost important în istoria altora.

Cu certitudine, avem în faţă o proză-pamflet, o proză metaforă şi o proză-document îmbinată organic, cu multă dibăcie literară şi cu un fin simţ artistic.

Cred că e cazul să scriu câteva rânduri şi despre autor, care este o figură singulară în peisajul literar autohton.

L-am cunoscut în anii” 70, ai secolului al douăzecilea la şedinţele cenaclului literar *Luceafărul* de la ziarul *Tinerimea Moldovei* diriguit de un titan – Liviu Damian. Vlad Sărătilă era un cenaclist a cărui opinie se bucura de autoritate.

În anii” 90 l-am cunoscut ca editor şi jurnalist, iar în 2016 l-am cunoscut ca romancier. Este o evoluţie firească pentru un om îmbogăţit cu experienţa vieţii şi a literaturii universale, a războiului din Transnistria şi animat de visele tinereţii.

Aceste pagini de proză vor avea la sigur cititori şi în final vor constitui un testimoniu de demnitate a literaturii din spaţiul românesc dintre Nistru şi Prut.

Autorul, martor ocular al evenimentelor narate are harul expunerii artistice. În altă ordine de idei, tematica propusă impune nişte rigori şi de aici acest aliaj care ne dă certitudinea că avem în faţă o realizare artistică, o izbândă mult râvnită. Sunt sigur, mulţi şi-ar dori să semneze aşa ceva.

Iurie COLESNIC.

Maestru al Literaturii

Eu şedea pe piatră

Galafton Negru-Bălan (Negru, vorba cântecului, era de felul său iar Bălan s-a cerut scris în acte pentru că voia să rămână măcar 30 de ani după ce va împlini 60 capul satului, adică *prim-mai-mare* în comună Bălăuca) venea din

centrul raional vânăt de ciudă. Nici n-avea cum altfel, luase o bătaie bună la şezut *pe linie de stat* din cauza unei spontane erupţii de sinceritate a cumătrului-şef. În plină şedinţă, când în prezidiu se afla nimeni altul decât un vice al unui vice al ministrului îmbunătăţirii şi disponibilizării, sus-pusă rudă, făcând abstracţie de faptul că înghiţise cu gaşca diriguitoare acasă la Negru-Bălan stoluri de curcani, l-a mustrat pe acesta din urmă pentru faptul că nesocoteşte politica demografică a statului:

— Din cauza unor asemenea galaftoni în patrie scade numărul de nepoţei ai lui Lenin! Mâine-poimâine vom fi nevoiţi să închidem şcolile! tună peste capete preşedintele raionului. Nu era vorba despre o banală învinuire de lipsă de masculinitate pentru că în Uniunea Sovietică, ţara fără sex, în care copiii veneau pe lume exclusiv prin implicarea nemijlocită a partidului, impotenţa ar fi fost o laudă şi un motiv de avansare în post. Impotenţi erau peste tot – în Kremlin şi la periferie, în politică, economie şi cultură. Necazul lui Negru-Bălan venea de la faptul că până la urechile cumătrului ajunsese o remarcă pe care el, Galafton, o adresase cu cele mai bune intenţii Ianei Obeză (numele ei mic era de fapt Ioana, dar ruşii declaraseră acum vreo două sute de ani diftongii duşmani ai poporului), muiere smintită în hărnicia ei, cu doisprezece copii şi nişte planuri pe care nimeni nu le putea descâlci. Edilul o îndemnase pe femeie, fără gând rău şi apropouri necuviincioase, să vină la sediul consiliului local, numit *selsovet*, ca *să-ipună la dispoziţie din fundurile primăriei* nişte *bungi* (anticoncepţionale – n.n.) care ar ajuta-o să-şi planifice cu mai multă înţelepciune familia:

— Statul nu-i vacă încălţată şi nu poate să cumpere tuturor plozilor tăi papuci, i-a spus cu blândeţe primarul şi acum, iată, culegea roadele excesului bunătăţii sale. Jura în sine că nu va mai da nimănui niciodată sfaturi utile.

Colac peste pupăză, biata femeie, tot fără niciun gând rău, îl făcu de poveste cu o replică de o dezarmantă naivitate:

— Eu, tov. *Preşedate*, nu am auzit de aşa *lindicamente*.

Acum pentru ruşinea care a avut-o de tras *linie de stat*, dar şi pentru faptul că desele vizite ale Obezei la maternitate nu au stricat-o nici la faţă, nici la trup.

Galafton era gata să meargă personal şi să-i facă vreun copil-doi. De altfel, explicaţia putea fi şi alta: dintr-o periferie a creierului îi dădea ghes ideea strategică de a-şi crea propriul electorat ca să nu mai fie nevoit înainte de alegeri să-şi deformeze până la cârcei fizionomia zâmbindu-le tuturor. Noi trăim în marea uniune, ţară cu cele mai multe obuze la metru pătrat şi, dacă am zâmbi mereu, duşmanii de clasă (poate şi de şcoală) ar crede că nu le avem ori, mai rău, şi-ar crea iluzia că le zâmbim lor. Ruşine! Las să zâmbească americanii, căci ei n-au de construit comunismul şi stau fără treabă. Ca excepţie, pe teritoriul său Galafton accepta zâmbetul în două cazuri: 1. Când omul simplu se întâlneşte cu voia sau fără voia sa, în gând sau în fapt, cu primarul; 2. Dacă are ordin să întâmpine cu pâine şi sare vreun musafir. Crezul galaftonian era clar: *Nu aştepta respect de la cel care fiare frică de tine*! Prin urmare, dacă vrei să fii primar, să zâmbeşti cât poţi de rar.

Şaga-i şagă – legea-i lege, pata de pe obraz trebuia spălată. Ştia tare bine capul satului, şeful l-a criticat ca să le arate tuturor că pentru el adevărul nu-i cumătru ci frate, dar mai ştia că acum vor apărea mulţi doritori de a-şi şterge dosul cu bunul său nume. Aşa-i legea sistemului: dacă te pupă în fund unul, fac coadă toţi şi atunci începi să te simţi om de valoare, dacă te ia de boaşe cineva sus-pus, ai grijă de ele, de azi înainte vei fi personajul folcloric al administraţiei publice locale pentru că fiecare şedinţă se

bazează pe datele care s-au fluturat la precedenta. Osişoarele îţi vor fi numărate până se vor plictisi numărătorii ori va apărea altul ca tine.

Galafton căuta soluţii. Cea mai potrivită din toate i se păru următoarea: să se adreseze poporului prin intermediul televiziunii cu rugămintea de a ajuta nişte copii nevoiaşi *să meargă la şcoală ca să-şi potolească dragostea de carte*. Zis şi făcut. Peste vreo săptămână toată ţara afla despre generoasa familie bălăuceană care dă iubitei patrii câte cel puţin un cetăţean pe an, dar şi despre faptul că cea pe care o iubim fierbinte e în război rece şi abia dacă reuşeşte să-şi ţină la loc călduţ conducătorii.

— Hai c-am scăpat şi de asta! Să încerce cineva să *butăcapul* precum că Galafton nu munceşte! Las că vă arăt eu!

Ce voia să arate primarul şi cui anume nu era foarte clar, dar nici nu contează. Onorându-şi şi această obligaţie majoră în faţa tinerei generaţii, Negru-Bălan trecu la cele multe şi mărunte. Prin reţeaua locală de radio, în stilul său folcloric, difuză un anunţ: Toată lumea să vină de bunăvoie *sâmbătă la subotnic* ca să dăm cu var *orificiul* poştal! Cine nu vine – tăiem grâul!

Eustraţie Obez era un slăbănog bălăucii, altfel zis, *lipac*, *măritat*. Atât de suplu era încât, atunci, când punea picior peste picior, ambele tălpi atingeau deopotrivă pământul. De altfel, în istoria noastră acest detaliu nu are o semnificaţie prea mare pentru că în istoria noastră a fost întotdeauna important doar ceea ce a fost important în istoria altora. Numele Obez, destul de rar prin părţile noastre, i-a fost pus cam în glumă. Trebuie să ştiţi că funcţionarii tătucăi Stalin uneori se şi distrau. Pruncul Eustraţie a fost lăsat în 1947 pe pragul Sovietului Sătesc ca să nu moară de foame că tatăl său şi mama sa. De aici a

nimerit la un orfelinat şi i s-a pus nume. Funcţionara de la secţia paşapoarte, când l-a văzut umflat de foame, a izbucnit într-un râs nestăvilit.

— Ia te uită ce grăsuţ e. Se vede că a fost îndopat bine de părinţi. Hai să-i punem numele Burduhan ori Obez!

Peste ani „obezitatea" lui Eustraţie a trecut fără urmă, dar numele a rămas.

Satul făcea glume, zicea că în fiecare copil din cei doisprezece pe care îi avea, Eustraţie a pus la concret carne din carnea sa. De, lumea, în bunătatea sa, e rea.

Eustraţie este nume frumos dar cam greu de pronunţat şi sătenii, ca să nu-şi bată cerul gurii degeaba, iau scurtat slăbănogului numele mic, zicându-i, pur şi simplu, Eu. Desigur, nici acest detaliu nu a lăsat urme vizibile în istoria noastră fiindcă, buni şi noi, din tot ce este important facem numaidecât bocet sau joc mare.

Eu şedea ore în şir pe o piatră mare, brună, spălată secole la rând de mii şi mii de ploi. Pe acea piatră el căuta sensul vieţii şi descoperirile le oferea lumii sub formă de scurte confesiuni filosofice cam de felul: *e* viaţa, fraţilor, nu se poate să se certe doi şi să aibă dreptate numai unul. Sau: Pădurea vorbeşte din frunze pentru că ştie ce prostii pot ieşi de pe vârful limbii.

Cred că aţi înţeles negreşit: Eu şedea pe piatra să nu pentru că nu găsea un scaun ci pentru că voia să găsească formulă magică a fericirii. Avea şi o poveste cu acest motiv. Se zice că omul, atunci când se naşte, are deja meserie: este poştaşul Domnului. Înaltul îi pune în inimă elixirul bucuriei ca să fie transmis oamenilor pe pământ. Aşa s-a răspândit vorba: fericirea o aduc copiii. Atâta timp, cât este mic, omul nu înţelege valoarea a ceea ce poartă cu el şi nu cunoaşte destinatarul. Risipeşte fără a cerceta şi, mai ales, foloseşte bucuria toată ca şi cum ar fi doar a sa. Mai apoi îşi înţelege misiunea, dar parcă i-ar părea rău că face

bine. În sufletul lui au încolţit raţiunea şi zgârcenia, omul orbeşte şi nu poate înţelege că binele ascuns este ca iepurele în pădurea cu lupi. Ar trebui să fim poştaşi mai buni.

Eu era patriot. Se simţea norocos că s-a născut în marea uniune sovietică, unica ţară din lume care are grijă ca proletarii de pe toate continentele şi de la toate polurile să fie egali în fericirea lor. Ei, trecând dintr-un extaz în altul, durează o societate în care cetăţeanul va lucra cât va avea plăcere şi va mânca cât va avea putere să ţină în mână lingura sau, după caz, furculiţa.

— Puterea naşte putere!

În desele cazuri, când Ioana îi amintea că în casă n-a mai rămas niciun ban, el replica: Banca nu poate trăi fără bani! Dumnezeu i-a trimis pe oameni pe Pământ ca să facă copii iar ei s-au apucat să construiască bănci.

Zicând acestea, continua să încălzească piatra sa şi o făcea cu atâta statornicie încât nici marele kaghebist Andropov care înfricoşase lumea anunţând război aşa numitului parazitism social nu l-a putut urni de acolo. Evident, a lăsat pe seama nevestei educaţia prin cântec şi muncă a tinerei generaţii. Trebuie să vă spun că Ioana era femeie harnică peste tot. La începuturi, pentru nesecata ei energie, Eu o numise Combina. Mai apoi, văzând că ea se apucă de orice lucru fără să-şi dea prea bine seama dacă îi foloseşte la ceva ori nu, îi corectă puţin numele, zicându-i Chiombina. Ei, dar în istoria noastră aceste detalii nu au mare semnificaţie pentru că în istoria noastră… ştiţi şi domniile voastre…

Eu nu era supărat pe sărăcia sa. Mândru de forţa imensei sale patrii, gândea profund:

— Bogăţia ţării şi sărăcia noastră sunt surori gemene care nu pot exista una fără altă. Nouă ne şede bine să fim săraci pentru că numai săracii pot fi curaţi la inimă, blajini,

ospitalieri şi iubitori de aproapele iar ţara trebuie să fie bogată ca să tremure de frică neadormiţii duşmani imperialişti.

Totuşi, era în aşteptarea a ceva care ar schimba totul din rădăcini pentru că rar om este toată viaţa sărac lipit pământului ori bogat de la naştere până la moarte. Chiar dacă dai constant cu piciorul în noroc, el, cel puţin o dată în viaţă, îţi zâmbeşte. Eu îşi zicea:

— Aşteptarea n-are cum să fie zadarnică! Trebuie să ştii a aştepta!

S-a văzut că are dreptate.

Era cam pe la amiază, când în faţa porţii stopă o maşină luxoasă. Din ea coborî o femeie elegantă, îmbrăcată în haine scumpe, alese cu mult gust. Şi maşina, şi femeia erau din cele care te fac să crezi că visezi. Câţiva paşi ca pe podium şi halucinanta doamnă întrebă:

— Dumneata eşti Eustraţie Obez?

— Eu…

Femeia scoase din geantă pe care o avea o pungă de plastic (raritate pe vremea aceea) şi i-o întinse slăbănogului înlemnit:

— Ia, fericitule!

Peste câteva clipe miraculoasa musafiră urcă la volan şi maşina demară în trombă.

— Necunoscute sunt căile tale, doamnă!

Eu şedea paralizat pe piatra sa, strângând la piept punga în care se aflau nişte pachete asemenea cărţilor de joc. Bancnote de care el nu văzuse vreodată. Dolari, mulţi dolari!

— Văleeeu, mătincă a sosit ziua morţii! Ăştia, cu banii, ca şi cum ne-au însemnat, amuş vin şi ne curăţă pe toţi. Ce blestem pe capul nostru!? Dar ce le-am făcut?

Eu părăsi locul său de meditaţie, merse ca un somnambul în casa mare, ascunse punga în comând şi se

pregăti să întâlnească resemnat moartea. Copiilor le zise:

— Ia, plecaţi şi vă scăldaţi la Nistru. Destul atâta muncă pentru că tot nu se mai termină!

Ca să-i fie morţii drag, îngâna un cântecel:

Ooof, fluieraş de şoc

Mult zice cu foc…

Aşteptarea nu este nicio dată în van, moartea veni. Seara, la ştiri, văzu uluit maşina cunoscută, făcută zob. O cergă albă acoperea cadavrul şoferiţei lăsând să se vadă doar încălţămintea scumpă. Comentatorul oferi un detaliu înfricoşător: impactul cu un arbore a fost atât de puternic încât motorul maşinii zbură la vreo treizeci de metri de la locul coliziunii. Urme de frână nu au fost depistate.

— Dumnezeu ne păzeşte. Banii aceştia nu mai au stăpân, dar trebuie să aştept o vreme ca să se cureţe de păcat.

Eu nu ştia ce să lase în inima sa – bucuria sau tristeţea. Indecizia lui nu venea din orbire ci dintr-un fel de frică pe care o aduce de fiecare dată neprevăzutul.

Vorbea cu piatra lui:

— Dacă ai obrazul subţire, intră viermii în suflet. Ei circulă fără voie prin piept şi din cauza aceasta omul are dureri de cap.

Ideea avea dezvoltare:

— Oare cât timp trăieşte un vierme? Mult mai am eu să mă chinui?

Necazul cel mare era că Eu se consideră pe sine mincinos. De altfel, mincinos este prea tare spus, satele noastre se deosebesc prin calitatea foarte proastă a minciunii. Aceasta ori se vede de la o poştă, ori se descoperă într-un ceas. Poate de aceea deputaţii în parlamentul moldav mai sunt numiţi aleşi ai poporului, adică deosebiţi. Dacă te mint, îţi pare că te laudă. Departe, însă, de Eu asemenea gânduri. El judeca aşa: Cum se

poate să ai bani şi să nu le spui oamenilor, fraţilor tăi pământeni, despre aceasta? Cine pleacă de acasă şi încuie în urma lui uşa nu e om de Dumnezeu. Bietul om voia să oprească tot rătăcitul pe lângă piatra sa, să-i strângă mâna şi să-i spună:

— Frate, eu am bani! Mulţi bani! Uită-te aici, bucurate şi tu!

Obez era omul cu uşile deschise vraişte. Nu numai de la casă. S-ar putea spune şi omul timpului oprit. Ţinea minte cum îi spusese, copil fiind, mamei sale:

— Mamă eu am pus o rublă pe piatra de la drum.

— Fugi repede şi adu-o căci trece pe acolo cineva şi ţi-o ia.

— Cum s-o ia, mamă, dacă eu am pus-o acolo?

Viaţa l-a făcut să înţeleagă, totuşi, că, dacă ai bani, poţi fi numit duşman al poporului, dar avea un răspuns: Oameni buni, eu n-am muncit deloc pentru aceşti bani, cum să fiu numit chiabur?

Pentru prima dată începu să aibă un sentiment de caldă recunoştinţă pentru liderii politici:

— Sărmanii, câtă bătaie de cap şi câte griji au ei? Statul este mai mare decât satul iar omul este mic. În capul omului mic nu poate să încapă un stat mare. Înseamnă că lor, conducătorilor noştri, le este tare ruşine pentru că nu reuşesc să le spună oamenilor tot ce ştiu. Noi îi iubim pentru că nu dorm nopţile, ne trimit ziare, vorbesc la televizor, ne arată filme. Aşa ne deschid adevărul şi ne învaţă să gândim corect Problema noastră este că adevărul are nevoie de timp ca să poată intra în capul prostului. Proştii suntem noi.

Aşa s-a văzut că adevărul adevărat produce chinul chinului.

Eu era fricos ca orice filosof. El se temea ca de mama focului că va erupe, va deschide această taină ca să se

bucure lumea… şi nu va fi crezut. îl teroriza mai ales gândul că nici copiii lui nu ştiu că sunt bogaţi. Ce tiranie, să-ţi fie ruşine pentru că minţi propriii copii. Dacă-i minţi, ce drept ai să-i baţi? Dacă nu-i baţi, cum să-i creşti? Dileme, dileme…

— Trebuie să-mi curăţ obrazul. Am să le spun tot. Dar am s-o iau de departe ca să nu plângă. Eeeh, vrei să fii frate cu lumea şi ochiul dracului nu te lasă.

Sărăcia şi televiziunea topiră singurătatea ce-şi făcuse loc în inima lui Eu. Oameni cărora le era în cotul cotului de predicile lui filosofice parcă l-ar fi văzut pentru prima dată. Ei lăsau trecând pe lângă piatră ba câţiva cartofi, ba o bucăţică de pâine unsă cu untură ba un cui pentru ca să nu-i cadă gardul peste cap. Primarul deschise un cont pe numele lui Eustraţie Obez şi pe acest cont începură să picure bani. De ici o sută, de colo alta şi contul se făcea dolofan. Atunci Eu descoperi subit că este tare dator în faţa patriei. O slujbaşă de la *sovet* îl informă cu mare bucurie că datoria lui în fondul funciar a fost stinsă. Trecu pe lângă piatră poliţistul de sector şi-l anunţă că de azi înainte poate dormi liniştit, amenda care i-a fost dată pentru că, acum doisprezece ani şi jumătate, a pişat fără premeditare gardul vecinului, a fost stinsă prin transfer. Au venit lucrători de la cadastru şi au pus pe la colţuri nişte ochene după care i-au spus câţi metri pătraţi de casă şi de grădină are. Şi asta fără ca să-i ceară un ban. Pur şi simplu, au trecut nu ştiu ce căruia toţi îi ziceau şold de pe un cont pe altul. Stomatologul satului l-a informat că a făcut investigaţii asupra sănătăţii dentare a copiilor din sat în baza unui grant şi că l-a trecut la parteneri pentru acoperirea contribuţiei locale. Fericit, Eu a acceptat fiindcă cine n-are dinţi, geaba are părinţi. Primarul l-a felicitat personal pentru faptul că a pus temelia unui parc public. Directorul şcolii i-a mulţumit cordial pentru că a

văruit şcoala, ecologiştii l-au mustrat puţin pentru că nu a îngropat penele de găină după ce a sacrificat pasărea, dar supărarea le-a fost scurtată de o contribuţie financiară. Preotul şi-a făcut treabă prin mahala şi l-a sfătuit cu blândeţe să se îngrijească de cele veşnice pentru că nu este bine să ai doisprezece copii şi să nu mulţumeşti Domnului nicio dată. Nu se ştie ceasul, fiule.

Etc etc etc…

Toţi slujitorii statului, oameni cu şezutul mare, îl lăudau şi apoi vorbeau în surdină:

— Măăăi, dar tare prost mai e!

Obez le zâmbea tuturor aşa cum zâmbeşte dracul pe comoară.

Copiii lui – tot desculţi.

— Dragii mei urmaşi, vorbi solemn Eu, adunându-şi copiii lângă piatră, cine poate să răspundă afirmativ la întrebarea: *îţi iubeşti Patria*?

Spre cer se ridicară douăsprezece mâini.

— În acest caz să răspundă fiecare la altă întrebare: De ce în ţara pe care toţi o iubesc nu avem încălţăminte şi îmbrăcăminte îndeajuns?

— Pentru că blestematul imperialism ne pune piedici. El porneşte războaie fierbinţi şi reci, vorbi cel mai politizat, Petru.

— Pentru că ne-au îmbătrânit conducătorii, zise nomenclaturistul familiei, Gheorghe.

— Pentru că nu avem munţi, mare petrol şi cărbuni, vorbi cel mai silitor la şcoală, Vasile.

— Pentru că noi credem în basme şi nu în tehnologii, vorbi cel mai rău de gură, Vlad.

— Pentru că le vrem la toţi numai bine şi pâinea noastră le-o dăm lor, vorbi eretica politicii oficiale, Ana.

— Pentru că am fost deprinşi să trăim cu puţin, vorbi Nicolae.

— Pentru că suntem săraci, vorbi cea mai modestă, Sanda.

— Pentru că noi credem în Dumnezeu şi aşteptăm de la El ploaie, oi, capre şi găini, vorbi cel mai necredincios, Coste.

— Pentru că noi nu vrem să ştim mai mult decât ştim, vorbi ca un filosof, Mihai.

— Pentru că prea ne place vinul, vorbi cea mai sinceră, Maria.

— Pentru că nu ştim să preţuim ceea ce avem, vorbi cel mai experimentat, Ion.

— Pentru că stăm pe piatră, vorbi cel mai obraznic, Andrei.

Eu voia să plângă, dar nu ştia cum. Şezu încă puţin rezemat de gard apoi se ridică brusc.

— Cine-şi iubeşte brazda, frunza şi izvorul nu le caută acestora neajunsuri, le zise copiilor cu neaşteptată fermitate apoi intră în casă. De acolo aduse cunoscuta pungă neagră şi puse în mână fiecărui copil un pachet cu dolari:

— Vreau să ştiu dacă, având aceste hârtii, veţi fi mai fericiţi. Căutaţi ţara în care neajunsurile despre care aţi vorbit nu există. Comparând, cunoaştem adevărata dragoste.

Copiii au plecat. Au trecut prin vămi ca nişte fantome, au stat pitiţi prin dube şi marfare, au dormit în păduri păziţi de urşi, au trecut ca nişte coropişniţe printre armate rivale şi râuri înot fără a şti să înoate apoi s-au făcut una cu trecătorii din localităţile europene. Au vorbit pe degete şi au ciulit urechile la fiecare silabă până s-au acomodat.

Eu se considera tată biblic.

Stabilise pentru sine un soroc – trei sute şaizeci şi cinci de zile – până atunci, când îşi va vedea fiii risipitori

acasă, resemnaţi, evlavioşi, plini de remuşcări şi pătrunşi de dragoste pentru meleagul natal şi casa părintească ce nu se vinde şi nu se dă în arendă. Pe răboj, care tot piatra lui era, începu să facă semne ca să nu i se pară aşteptarea fără margini dar, mai ales, pentru ca să-şi păstreze calmul dimineaţa devreme, când Ioana relua interminabilul ei bocet de la cuvântul la care o furase somnul seara târziu. Trebuie să vă spun că Chiombina îşi educase copiii cu acest plâns duios-isteric, cu recitative, crezând că aşa îi va face gospodari cărora să le placă munca multă, banii puţini şi iarba verde care creşte pentru capră. Era ceva esenţial în bocetul ei, un fel de Rāmāyana, Kalevala, Odiseea şi Mioriţa legate într-un singur ghem, din care depăna mereu firul de răsuna satul.

Eu triumfa. Rămăsese doar vreo trei zile până la momentul crucial. La vedere, zicea el, rabla asta care circulă pe la noi prin sat pare a fi un autobuz obişnuit, dar importanţa lui creşte, când în staţie coboară nouă fraţi şi trei surori. *Ce mai, a naşte copii înseamnă a face pe pământ dreptate*.

În ziua X Eu stătea pe piatră ca pe tron. Aştepta marele eveniment. De departe zări „rabla” care trebuia să confirme justeţea „filosofici” lui. Autobuzul stopă în staţie şi din el coborâră vreo trei băbuţe care trăgeau acasă de la bazarul din satul vecin. Piatra se făcu fierbinte pentru că ele, pietrele, se fac întotdeauna fierbinţi, când filosofiile îngheaţă.

— Dacă nu au venit azi, înseamnă că nu vor să vină. De ce? Doar aici până şi florile de scaieţi au culorile sufletului nostru.

Muţi până seara, dar în minte îi roiau întrebări, fără răspuns. În fapt, nu erau întrebări adevărate ci doar nişte semne de nedumerire. Părea că peste toate visele lui a plouat cu puncte de suspensie. În final – un fel de scuză:

Eu le-am propus, nu i-am izgonit. De ce nu vor să vină acasă, în Patria lor?

A mai plouat, au mai fost secete. Într-o după amiază veni poştaşul şi-i ceru să joace pentru că are scrisoare. Eu a înţeles bine că în acest caz jocul nu are nimic în comun cu coregrafia şi aduse o cană cu vin pentru poştaş. Mai apoi trebui să meargă în beci încă de câteva ori pentru că scrisori erau douăsprezece, toate de mărimi şi culori diferite. Piatra lui Eu se transformă în sală de lectură.

— Tată, eu lucrez în Danemarca, pe insula Funen. Sunt angajat la o blănărie, cresc mici dar valoroase animăluţe. Sunt ataşat de ele şi nu mă simt bine la gândul că urmează să fie sacrificate. Cred că e de la duioşia mamei, transmisă prin ereditate. Danezii, aşa, duşi pe gânduri, cum sunt, au protestat în câteva rânduri împotriva uciderii nevinovatelor vietăţi, dar patronii blănăriilor au reuşit să convingă opinia publică cu argumentul că anume datorită lor pădurile sunt pline de animale sălbatice.

Tată, Danemarca este una dintre cele mai bogate ţări din lume. Mă doare inima să constat că puşcăriaşii de aici o duc mai bine decât ţăranii care se spetesc la noi în ţară. Leapădă-te de iluzia că cei care se jură că gândesc doar la binele tău anume asta fac.

Reuşesc să pun de o parte ceva bani şi aş vrea să vă iau aici ca să vedeţi splendoarea barocă a oraşelor, frumuseţea podurilor ce te poartă de asupra apelor mării ca într-o poveste de Andersen, plajele plate şi văile unduitoare. Toate îngrijite de parcă ar fi locurile raiului. Tare aş vrea să cunoaşteţi felul de a fi al danezilor. I-aş lua pe toţi moldovenii să vină şi să vadă pentru că visele lor sau făcut mici, cât peticele de pământ din jurul casei, reducându-se adesea la o bucăţică de pâine şi o haină de purtat. Avem catastrofal nevoie de idealuri.

(Din răvaşul lui Vlad).

Tată, îţi scrie Maria cea obrăznicuţa (ţii minte cum îţi făceam aluzii asupra faptului că vinul este cauza necazurilor noastre?). Acum eu muncesc nu departe de locul unde se află un butoi cu 25 tone de vin regesc dar nu am văzut pe nimeni să umble pe drum cu borcanul în pungă. Aceasta printre altele. Să ştii, locul meu de muncă este… în rai (un rai al tuturor, nu al hoţilor şi politicienilor fără obraz). Numele acestui paradis este Mainau, o insulă în magnificul lac Bodensee, situat pe locul unde se îngemănează teritoriile a trei state – Germania, Austria şi Elveţia. I se mai zice Insula florilor. Dacă ai vedea, tată cât de frumos este! Se pare că nu există loc unde să nu crească o floare. Există cascade florale cum ar fi Aleea italiană a rozelor. Aici poţi vedea chiar şi chipuri de oameni celebri „sculptate" din flori vii. E o mare, policoloră şi plăcut mirositoare, ea îţi fură sufletul şi nu ţi-l mai dă înapoi nicio dată. Nu degeaba prinţul Lennart Bernadotte al Suediei a renunţat la coroana regală pentru a se stabili aici. E drept că el a mai avut un motiv – s-a îndrăgostit de o fată din popor şi această nebunie l-a lipsit de toate titlurile de nobleţe şi de orice suport material deşi era unicul copil la părinţi. Ei, dar aceasta este altă poveste, una tristă care ne învaţă că micile orgolii pot caria marile sentimente.

Apropo, contele Lennart te-ar invidia, el a avut de la două soţii doar nouă copii.

N-o să poţi ghici ce meserie am şi nu vreau să te las în presupuneri fără rost. Eu sunt… crescătoare de fluturi, în dendrariul nostru sunt peste o sută de specii de fluturi, mari şi uimitor de frumoşi, ca nişte semne de exclamare ale naturii. Milioane de turişti vin ca să-i vadă. îi atrage nu numai frumuseţea. Oamenii vor să vadă culorile PĂCII. În sine vor să citească, în cei apropiaţi. Fluturii mei vor să nu

mai plângă nicăieri un copil. Ce dezgustători sunt acei care declanşează războaie! De ce anume ei sunt crezuţi, de ce ni s-a băgat în cap că viaţa este doar luptă şi noi trebuie să l*up*tăm cu toţi cei din jurul nostru? Vino, tată, la mine. Aici vei scăpa de multe prejudecăţi…

(Din scrisoarea Mariei)

Tată, eu m-am făcut un pic francez. Lucrez la o spălătorie de maşini de la o periferie a Parisului. În oraş nu poţi să pătrunzi dacă ai maşina murdară. În timpul liber mai dau târcoale prin cartierul latin de pe malul stâng al Senei, unde se află Sorbonna. Vreau să ajung acolo. Nu din orgoliu, aici pasiunea de a cunoaşte, a descoperi este firească. Am văzut mulţi oameni de vârsta a treia care veneau să asculte prelegerile unor savanţi cu renume. I-am întrebat de ce o fac şi mi-au răspuns cu zâmbetul pe buze că nu vor să moară proşti. Sunt pasionat de astronomie şi vreau să fac studii. Nu doar pentru că Universul a meritat jertfa lui Galilei, Bruno, Kepler şi atâţia alţii. Trebuie să depăşim solitudinea noastră, căutându-ne fraţii. Reiau vorba ta, aşteptarea are sens, şi o spun fără ironia lui Bekket sau Ionesco. Trebuie să redefinim infinitul pentru că, dacă există un capăt al lumii, cum se zice în popor, numaidecât există şi ceva dincolo de el. Nu te supăra, tată, mi se pare că a căuta sensul existenţei şezând pe piatră nu este lucrul cel mai înţelept. Timpurile lui Diogene au trecut.

Ce bine ar fi dacă ai veni măcar pentru puţină vreme la mine. Ţi-ar prinde bine pentru că Parisul nu înseamnă doar Tumul Eiffel, pe aici şi-au purtat paşii cei mai mari savanţi, scriitori şi oameni de artă ai lumii. Cea mai mare nedreptate ar fi să încerc să dau nume…

(Din scrisoarea lui Ion)

Tată, eu locuiesc în cantonul Un din centrul Elveţiei. Apropo, avem ceva în comun, stema cantonului are ca

element central capul zimbrului pe fundal galben. Ce să-ţi spun că să mă crezi? Elveţia este cea mai misterioasă dintre ţări. Fără nişte tradiţii istorice care ar defini-o, fără o limbă dominantă, fără unitate teritorială aşa cum o înţelegem noi (e o confederaţie a cantoanelor independente în acţiunile lor chiar dacă unele dintre acestea nu au mai mult de vreo 15 mii de locuitori), Elveţia e ţară recunoscută şi stimată în întreaga lume. Libertatea omului o face aşa cum ţi-am scris. Unii glumesc spunând că în Elveţia nici marcajul de pe străzi nu poate fi schimbat fără referendum, adică fără a fi întrebat fiecare cetăţean. În acelaşi timp orice hotărâre a Adunării Federale poate fi anulată din iniţiativa cetăţenilor simpli. N-o să-ţi vină a crede, elveţienii practică şi în prezent democraţia directă, adică fac ceea ce instituise Ştefan cel Mare pe câmpia Dreptate. Prin urmare mă pot numi într-un fel deputat. Un elveţian s-ar mira la culme fiind întrebat dacă legile ţării sunt respectate. Cum să nu respecţi legea pe care chiar tu ai adoptat-o? De aici şi bunăstarea – Elveţia cred că e prima ţară în lume la venituri pe cap de locuitor. Şi la cele nici opt milioane de locuitori are mult peste o sută de laureaţi ai Premiului Nobel. Aici au loc şedinţele Organizaţiei Naţiunilor Unite şi au sediu cele mai prestigioase organizaţii obşteşti – Crucea Roşie, uniunile federaţiilor sportive şi atâtea altele.

Onestitatea de care dau dovadă elveţienii e de domeniul visului. Iată un exemplu: o familie din patru persoane avea o mică afacere, o benzinărie. Capul familiei era şofer, el transporta produsele petroliere de la rafinărie, soţia sa era contabil iar fiica şi cu ginerele lucrau la pompe. Capul familiei mergea la un club pentru că îi plăcea să se ocupe în timpul liber de politică. S-a întâmplat că partidul din care făcea parte a câştigat alegerile şi el a fost desemnat prim-ministru. A activat în această postură

două sezoane electorale după care... a revenit la misiunea sa de şofer. Nu-i aşa că e o poveste fantastică?

Vreau să vii la mine, tată. Am să-ţi arăt Geneva cu minunatul ei lac, cel mai mare în Europa şi alte sute de lacuri apoi Lucerna, Berna, Zürich, Martigny, oraşe minunate, vom merge să inspiri aerul pur al Alpilor, îţi voi arăta superbele complexe sportive. Te pomeneşti că prindem un meci cu tânărul Federer care, după mine, va ajunge cel mai mare tenisman al tuturor timpurilor...

(Din scrisoarea lui Petru)

Tată, eu îţi scriu din inima Italiei. Fiecare îşi poate găsi aici o inimă a sa, dar cea mai vie dintre toate este teatrul de operă alia Scala. În teatru sunt un neobservat lucrător de scenă, dar nu aceasta contează. Cred că voi studia independent istoria muzicii ca să mă pot pronunţa supra marilor valori muzicale. Eu am înţeles, cam târziu, ce-i drept, sensul ascuns al şederii tale pe piatră. E un protest împotriva celor care ne-au furat dreptul de a gândi şi de a crea folosindu-ne doar ca unelte ieftine de muncă. Eu trăiesc în alt loc şi în alt timp. Trebuie să mă impun. Din păcate nu voi mai putea nicio dată să fiu cântăreţ de operă şi niciun bun instrumentist. Când am ajuns în gară, trenul era deja plecat. Şansele mele au rămas printre buruienile de la Bălăuca. Ei, dar să-ţi dedici viaţa pentru a înţelege şi a populariza Marea Muzică nu este nici uşor şi nici de ocară. Eu, atunci, când am venit la Milano şi am văzut afişul cu la gazza ladra (Coţofana hoaţă, adică) am gândit în felul meu: Sărmanii dau şi ei spectacole pentru copii pentru a se menţine. îţi imaginezi ce cutremur am resimţit constatând valoarea acestei opere şi a creaţiei lui Rossini în ansamblu? Dar câte sunt! Se întâmplă să mai întârzie pe la câte un chef vreun italian. Ca să nu-i fie trist în drumul spre casă, cântă de răsună strada arii din opere iar poliţiştii nu consideră că această răbufnire de emoţii

este încălcare a ordinii publice. Atunci, când după 70 de ani de muncă în calitate de dirijor de orchestră simfonică în 1957 murea genialul şi controversatul dirijor Arturo Toscanini, întregul oraş Milano cânta în urma sicriului celebrul imn biblic al dragostei de glie Va, pensiero, din

Nabuco de Verdi... Numai îngerii din cer ar fi putut să prevadă aşa ceva. Toscanini, se pare, nu a murit prin somn, cum se afirmă în cronicile oficiale, ci a trecut de la o orchestră la alta. Voi face tot posibilul ca să vii şi să asculţi aici, în Scala Corul vânătorilor, Marşul triumfal, Miserere, Cio-Cio-San sau ce o fi. Aici năvălnicia lui Beethoven, eleganţa lui Mozzart, duioşia lui Shubert, cantabilitatea lui Bhrams, revolta lui Vagner, baladescul câmpenesc al lui Enescu, armonia cadenţată a lui Ştraus, dezinvoltura lui Ceaikovski, neliniştea lui Verdi învaţă măreţie. Cei care compun şi păşesc pe scândura scenei înţeleg mai bine sensul vieţii, tată... Până ne vom vedea, dacă poţi, mergi la Chişinău şi ascult-o pe Maria Bieşu. Atât, cât mai cântă, atât cât mai este... Trebuie să învăţăm de la ea a respira. Fiţi atenţi, când aveţi norocul să-l vedeţi pe Mihai Munteanu. E mare păcat să ai asemenea şanse şi să treci nepăsător.

Tată, vreau ca toţi basarabenii să fie înstăriţi ca să se poată afirma. Norocul este pasăre rară şi nu pe toţi talentaţii îi vede iar cel care nu s-a realizat este nevoit întreaga viaţă să se justifice, zicând că nu e vina lui. Nimic mai jalnic în toată existenţa lumii decât omul care zice Aş fi putut să realizez...

(Din scrisoarea lui Andrei)

Tată, îţi scriu din Ţările de Jos, cunoscute în lume mai mult cu numele popular Olanda. Este foarte aproape de adevăr afirmaţia: Dumnezeu a creat Cerul şi Pământul iar olandezii – Olanda. Ei, în luptă dreaptă cu Neptun şi-au scos din mare ţara. Procedau aşa: construiau diguri în larg

apoi apă izolată o pompau în mare. Aceste terenuri deosebit de fertile au fost numite poldere. Cam a treia parte din ţară se află mai jos de nivelul mării. Au muncit mult aceşti oameni, dar atunci, când au fost invadaţi de duşmani, au spart digurile şi au inundat ţara. Speriaţi duşmanii au plecat iar olandezii s-au apucat din nou să pompeze apă în mare. Apropo, cele mai bune pompe de apă au fost… morile de vânt. Eu stau în Nordostpolder şi am în grijă un depozit modern de maturizare a celei mai preţioase din brânzeturi le olandeze, Boerencaas care e varietate a celebrei Gauda. Imaginează-ţi, ca să însumeze toate calităţile gustative şi mirosul unic această brânză trebuie păstrată în condiţii speciale până la patru ani de zile. Nu cred că ai gustat aşa ceva pentru că Olanda exportă Boerencaas în cantităţi foarte mici. Ca să-ţi dai seama în ce proporţii produc brânză fermierii olandezi îţi spun că ei îngrijesc circa patru milioane şi jumătate de vaci fiecare dintre care dă cel puţin 9.000 litri de lapte pe an. Când vii, te ospătez regeşte.

Ce să-ţi mai spun? Olandezii sunt înalţi, frumoşi la chip, le plac nu numai lalelele dar şi sportul, în special fotbalul. Numai Johan Cruyff, Marco van Basten şi Ruud Gulitl cât fac! Eu am îndrăgit un sport al olandezilor numit Corfbal. E ceva asemănător cu baschetul dar se joacă în echipe mixte – patru băieţi şi patru fete. Jocul impune fairplay, un tânăr nu are voie să „lupte” împotriva unei fete. Mă gândesc şi eu la oină şi ţurca noastră. De ce nu am promova aceste sporturi aşa ca olandezii care organizează şi campionate mondiale la korfbal.

În sfârşit, vreau să-ţi spun că olandezilor nu le place să le fie limitată libertatea; în numele ei, a libertăţii omului sunt gata să accepte cele mai trăsnite idei. În acelaşi timp autoexigenţă este exemplară. În acest secol al XX-lea care nu mai are mult Olanda a fost condusă de trei regine –

Vilhelmina, Iuliana şi acum Beatrix (chiar şi emblema ţării reprezintă o femeie şezând, cu un iepuraş la picioare). Fiecare dintre regine lăsa ţara succesoarei la tron atunci, când simte ea singură că începe a îmbătrâni. Şi la noi, vai, toată boşorogimea diriguitoare moare în funcţie fiindcă aceasta, funcţia, nu ţara, pentru ei contează.

(Din scrisoarea Sandei)

Tată şi mamă, deşi Spania are suficiente bogăţii subpământene, petrolul şi cărbunele acestei naţiuni este turismul. În istoria Spaniei cu ascensiuni ameţitoare şi căderi în abis s-au amestecat grandoarea romană, înţelepciunea arabă, iureşul vizigot şi tenacitatea maurilor – toate încrustate în piatră ca să nu se piardă. Eu stau în oraşul Merida, o bijuterie urbană la sud-vestul Spaniei, ridicată de ostaşii romani. Misiunea echipei din care fac parte este de a păstra fiecare centimetru de loc vorbitor de trecut. Asemănarea dintre noi şi spaniolii din Merida vine din perioada împăratului Traian care a lăsat urme vizibile şi aici. Aceste eforturi au contribuit la faptul că Spania este una dintre cele mai vizitate ţări de către turişti. îţi scriu acestea toate fiindcă noi parcă n-am avea daci şi români la rădăcini. Toate săpăturile urmăresc un singur scop – de a confirma prezenţa slavă în teritoriu. Tumulurile au fost arate de parcă turiştii nu ar avea în ţara lor arătură.

Atrage turişti, desigur, şi corida spaniolă. Ce-i drept, sunt multe voci care cer interzicerea ei invocând înlăturarea cruzimii faţă de animale. Deocamdată rămâne dominantă ideea rezistenţei umane împotriva forţelor, uneori superioare ale naturii. Hemingway, un american care a scris mult despre Spania avea în această privinţă o spusă celebră: Omul poate fi ucis dar nu şi învins.

Nu ştiu, uneori noi, basarabenii, ne comportăm aşa, de parcă am fi nişte învinşi. Am să te iau în Spania, tată.

Aici se învaţă inclusiv demnitate, deşi idalgo, la fel ca şi vrednicii boieri moldoveni, tot în istorie au rămas.

(Din scrisoarea lui Vasile)

Dragii mei părinţi, vă scriu din ţara lui Moş Crăciun, adică din Laponia. Aceasta este o regiune a Finlandei, unde, vă asigur e loc destul pentru săniuş.

Multe mistere comportă aceste locuri. Savanţii afirmă că Finlanda e ţara care creşte singură. Vorba e că această porţiune de uscat s-a format după ce s-au retras gheţarii. Pământul a scăpat de o imensă povară şi de atunci creşte ca o pâine ieşind încet-încet din mare.

Cea mai mare bogăţie a ţării este pădurea. Imaginativă că oraşele, cătunele, drumurile, pajiştile şi altele ocupă doar 15 la sută din teritoriu. Pădurea oferă cherestea şi celuloză pentru export, ea încălzeşte ţara în iernile lungi şi i-a ajutat decisiv pe finlandezi să o apere de invadatori. Cine ar fi crezut că o ţară cu patru milioane de locuitori se va opune imperiului sovietic şi va ieşi învingătoare? Dar la fel de adevărat este că pădurea nu poate fi aliatul celui care nu vrea să fie liber. Finlandezii au dorit să fie liberi şi au plătit pentru aceasta regimului stalinist cât li s-a cerut – 93 de mii de vieţi omeneşti din trei milioane de cetăţeni şi contribuţii de miliarde. Acum Finlanda are o economie comparabilă cu a Japoniei, Germaniei, Franţei, Statelor Unite ale Americii (eu primesc un salariu de douăzeci de dolari pe oră pentru o muncă modestă de operator la un combinat de celuloză) şi e ceva de groază să-ţi imaginezi ce ar fi fost dacă rămânea în componenţa imperiului sovietic. Cred că miracolul economic finlandez are şi o explicaţie – înlăturarea birocraţiei şi a corupţiei. Finlanda este recunoscută ca cea mai puţin coruptă ţară din lume. Este foarte simplu să porneşti aici o afacere şi cred că după ce învăţ mai bine limba, voi încerca şi eu să aplic o idee a mea.

Am să vă iau la mine ca să vedeţi superbele oraşe Helsinki, Tampere, Turku, Espoo, Vantaa care nu pot fi confundate cu altele din lume. Vom merge să vedeţi una din minuni – cetatea Suomenlinna, construită pe şase insule şi vă veţi bucura de frumuseţea aurorei boreale. Pentru tata o ofertă specială, şansa de a pescui în oricare din cele vreo două mii de lacuri pe care le are Finlanda şi de a admira lebedele de iarnă – simboluri ale Finlandei.

Abia m-am însurat dar visez deja ca fiul meu să devină hocheist. Te pomeneşti că pe la 2015 reuşim să învingem Uniunea Sovietică şi Canada.

Acum se discută despre formarea unei uniuni europene care ar avea şi o monedă unică. Ce bine ar fi, ai putea face un tur pe la toţi ai noştri!

(Din scrisoarea lui Coste)

Aici, în Austria, am înţeles cât este de important să nu depinzi de scheme şi idei chiar dacă acestea par a fi esenţiale pentru poporul tău. Am cunoscut un tânăr neobişnuit căruia îi zice Vilii Domer şi care a propus un proiect neobişnuit – immer mittendrin (mereu în mulţime). Aşa au apărut „monumentele" vii. Mai mulţi tineri „împietresc" într-o poziţie într-un fel contrastantă cu anturajul de obicei istoric în care se află. Aceasta este o idee, o atitudine, uneori, oferită sub formă de caricatură umană. Nu durează mult dar suficient pentru că imaginile să fie difuzate în toată lumea. Austriecii îşi văd „handicapul" şi-şi corectează atitudinea, lăsând loc în viaţa lor modernităţii. În felul acesta muzeele care ocupă cartiere întregi au încetat să mai fie locul, unde se şterge colbul de pe cronice bătrâne. Oamenii vin la muzeu în încercarea de a-şi înţelege prezentul şi intui viitorul. Din această perspectivă şi trecutul apare în culori mai vii. Pe malul Dunării albastre, în nişte săli transparente oricine poate admira ceea ce s-a desenat, sculptat, cioplit etc în

ultima săptămână, i se pune la dispoziţie toată tehnică necesară pentru a elabora un design-proiect, de a compune muzică, încercând să găsească armonii chiar şi în larma oraşului sau de a dirija virtual celebra orchestră simfonică a filarmonicii vieneze. Principiile s-au schimbat: în muzeele austriece să atingi exponatele cu mâna, să le încerci se permite în mod categoric.

În oraşele Austriei arhitectura inovativă te poartă pe străzi de poveste, scenele şi sălile de spectacole se transformă şi totul e în mişcare, schimbare ce depăşeşte tempoul serenadei de seară a lui Shubert.

Aici e lumea care te primeneşte. Să nu crezi, tată, că Europa este o doamnă bătrână. Te vei convinge de asta.

P.S. Vreau să-ţi vorbesc despre un caz amuzant, chiar dacă nu sunt sigur că te va face să zâmbeşti. Din miile de turişti sosiţi la Viena am remarcat un bărbat cu chip de intelectual originar dintr-un mare oraş rusesc. Acesta părea uluit de toate câte le vede în jurul său. Am întrebat ce l-a impresionat mai mult şi mi-a răspuns cum nu m-aş fi aşteptat vreodată: – *Fraţilor, voi sunteţi atât de relaxaţi încât vă putem „lua" cu un pluton de infanterie*!

Iată că frumuseţea poate fi privită cu ochi diferiţi.

(Din scrisoarea lui Mihai)

Mamă, mi-am adus aminte de nişte cuvinte ale tale spuse la începutul unei primăveri întârziate.

— Tare-i necăjită lumea, ziceai tu.

— De ce, mamă?

— Pentru că nu se desprimăvărează şi oamenii sunt flămânzi de lucru. Ce haz am făcut pe seama acestor cuvinte! Cum să fii supărat pe odihnă şi pe distracţii? Noi chiar şi raiul ceresc ni-l imaginam că pe un fel de veşnică trândăveală. Vorba tatii: Omul munceşte din greu pentru că visează să nu facă nimic.

Iată, constat că ai avut dreptate. Un german,

proprietar de teren agricol, ar muri dacă nu i s-ar da voie să muncească. Necesitatea de a munci, se pare, e transmisă pe cale genetică. Dificultăţilor germanii le opun dorinţa de a reuşi şi o disciplină la care noi ne temem să visăm…

Tată, ne povesteai despre cum afirmai în copilărie că, dacă ai lăsat în drum un ban, nimeni nu poate să-l ia pentru că tu l-ai pus acolo. Crezul tău pare realitate la germani. Sunt nişte oameni nu numai punctuali dar şi extraordinar de oneşti.

(Din scrisoarea Aniţei)

Belgia, ţara în care mă aflu, are mult în comun cu Moldova. Iulius Cezar menţiona în notiţele sale despre războiul galic: Belgienii sunt cei mai curajoşi dintre celţi. Nu-ţi aduce aminte nimic această frază? Pe parcursul istoriei Belgia a trecut din imperiu în imperiu, a fost ocupată şi eliberată, dar a rezistat. Pe jumătate germanică, pe jumătate latină, e un mister că nu se dezmembrează căci se mai întâmplă şi de acestea în Europa. Toţi belgienii au un singur slogan: Unirea face puterea! El este omniprezent în toate limbile vorbite în ţară. Va veni un timp şi-l vom înţelege şi noi.

(Din scrisoarea lui Gheorghe)

Dragii mei părinţi, vă scriu de la baştina lui Robert Bioms, Walter Scott şi Conan Doyle adică din Scoţia. Aceşti nordici sensibili, nu uită nicio dată câteva lucruri esenţiale: că s-au născut (ca şi noi, apropo) sub crucea Sfântului Andrei Cel întâi Chemat, că sunt oameni liberi vocea cărora trebuie să fie auzită. S-ar părea că nu e o ţară ci o parte componentă a unui regat, dar nu e chiar aşa. Cultura scoţienilor şi faptele lor au o culoare distinctă. Oricine ar încerca să treacă cu vederea spiritul scoţian va auzi de numele lui William Wallace care este un Ştefan cel Mare al lor. Ce coincidenţă, cea mai importantă luptă Vallace a

câştigat-o lângă un pod înalt. Mai târziu, când a fost trădat (la fel ca Mihai Viteazul) a preferat să moară şi să-i fie împrăştiate oasele prin toată ţara decât să recunoască vreo vină în faţa coroanei regale. Se zice că, mai înainte, Scoţia ar fi putut să ajungă prada războinicilor vikingi, dar pe aceştia i-au reţinut şi dat de gol scaieţii. Astfel scaietele a ajuns unul din simbolurile naţionale ale Scoţiei. Altfel zis, pe scoţieni îi deosebesc de ceilalţi nu numai kiltul (haina naţională a muntenilor) şi cimpoiul ci şi setea de viitor.

Am să vă plimb pe aceste păşuni pe străzile acestor oraşe ca să vă convingeţi că există în lume diversitate.

(Din scrisoarea lui Nicolae).

— Aceştia sunt copiii mei, gândi Eu cu dezolare. Chiar şi cruţându-mă, ei nu mă vor minţi. Iese că trăiesc oameni şi peste hotare, iar nouă ni se pare că cea mai mare fericire este atunci, când te ascunzi după gard de sârmă ghimpată.

Aceste constatări erau ca un fel de schimbare la faţă a sufletului, o primenire pe care el încă nu era gata să o primească. În aceste clipe piatra părea mare şi omul mic.

Curiozitatea îi dăduse ghes şi mai înainte. Din sat a mers (maaare minune!) într-o excursie peste hotare un fruntaş în producţie şi Eu îl întrebase mai apoi cum e pe acolo. Fruntaşul a ferit ochii şi nu a zis nimic. Avea angajament scris să tacă.

Erezia îi dădea ghes. Eu stătu pe gânduri până seara târziu şi, pe la chindii, învingându-şi frica, expiră împreună cu tot aerul din piept un gând neaşteptat:

— Uniunea Sovietică nu e Maica Domnului. Ea poate fi şi… vinovată! Teritoriu mare, loc pentru oameni – puţin. Ori, poate, noi nici nu suntem oameni, ci nişte figuri aliniate din când în când la paradă?

Gândul îl lovi ca un flux de curent electric. Privi cu frică înjur – nu l-a văzut nimeni gândind aşa?

— Cum se poaaate!?

Curând nedumerirea se transformă în fermitate. Coborî de pe piatră, orbecăi prin întuneric şi aduse la poartă scara cea mare. După miezul nopţii merse cu scara în spate spre centrul satului. Era răcoare şi linişte. Paznicul primăriei dormea buştean iar poliţistul de serviciu lipsea. Eu sprijini scara de perete, urcă pe cornişă, scoase din buzunar un flacon cu parfum ieftin, îl turnă tot peste pânza roşie cu verde pe mijloc şi-i dădu foc. Drapelul nu arse, dar se înnegri, prefăcându-se într-o bucată diformă de plastic. Eu coborî şi, cu scara în cârcă, plecă acasă.

— Mda, ca să-ţi treacă dragostea, trebuie mai întâi să o ai.

Drapelul înnegrit a fost observat a treia zi (după scripturi) de un copil. Descoperirea avu efectul unei explozii. Galafton Negru-Bălan începu să turbe în modul cel mai teatral:

— Ţineţi-mă legat, dacă-l prind pe acest *pidar* care a atentat la simbolurile Patriei, îl gâtui cu mâinile mele trudite de ţăran! La doi metri în pământ îl bag, *pl.*, *a* mamei lui de trădător ce este! Uuuh! fac ce vor, sau *dizblehuiet*, tătuca, Stalin lipseşte! Atunci am scăpa odată şi odată de leprele care *stuchesc* în luminoasa memorie a norodului pentru buneii care ne-au scăpat de jugul tătaro-mongol…

Primarul nu era tipul care să vorbească singur. Tirada lui avea parfum electoral, dar în istoria noastră acest detaliu contează mai puţin deşi istoria noastră mai nouă a fost o succesiune de ciocârlani ciripitori.

Eu a fost găsit repede. Scara o păstra în coteţul păsărilor şi ea lăsă urme.

— Orice crimă miroase a găinaţ, avea să gândească Eu mai târziu.

Dimineaţa a fost arestat.

Sergentul de poliţie care lipsise de la serviciu nu ezită să aplice trădătorului o serie de upercuturi apoi se apucă să-i numere cu bocancii coastele sperând că poate în acest fel i se trece cu vederea propria abatere de la instrucţiunile de serviciu. Nu mai mult decât peste un ceas în sală, unde lui Eu i se dezbătea cu multă dăruire de sine ficatul, intră, un cetăţean elegant, fără semne distinctive vizibile. El îi chemă cu un gest discret la sine pe poliţistul de sector şi pe primar apoi, cu o bunătate de nedescris, rupse procesul verbal abia întocmit:

— Alinierea! Ochii şi urechile la mine! Corpul delict mi-l daţi imediat, în două minute bănuitul să fie spălat pe faţă şi eliberat ca persoană nevinovată ce este! Şi nu uitaţi să vă cereţi scuze. Alt drapel să fie arborat în cel mult zece minute! Executarea! Ordon să uitaţi tot ce-a fost pentru că n-a fost!

Galafton se teleportă, totuşi, în apropierea urechii influentului reprezentant de la raion şi şopti:

— Domnule securist, acesta a vrut să dea foc simbolurilor statului…

— Închide gura, idiotule, îi răspunse, ca unui vechi prieten, oaspetele, nu el a dat foc ci tu, cel care nu educi masele în spiritul şi ideile nemuritoare ale partidului.

Era ca şi cum ar fi trecut cineva cu buldozerul peste setea de sânge a primarului izvorâtă din fireasca lui sete de mărire. De, cu securitatea nu te pui. Eu, văzându-se liber, porni spre casă gândind:

— Există oameni cu mintea treză sub soare! Dreptate există! înseamnă că acolo, sus, oamenii ştiu despre problemele care există. Ştiu şi pe cei de alde mine, chiar dacă fac vreo trăsnaie, îi acoperă. Ca să vezi, conducătorii noştri ţin pe ascuns cu poporul.

Au trecut câteva zile. În sat – linişte şi pace. Într-o seară, când venea de la Nistru cu doi peşti pe care-i

prinsese la cârlig, Eu a fost reţinut de către inspectorul piscicol. Infracţiunea fiind gravă (era în perioada de prohibiţie şi, culmea, nu avea carnet de pescar), a fost arestat iar procesul verbal şi fotografia celor doi peşti care ar fi putut depune un milion de icre au fost trimise în instanţa de judecată. Cazul a fost pus cu o rapiditate uimitoare pe rol, însă medicii, într-o şedinţă nocturnă, fără să-l fi văzut vreodată pe bănuit, au declarat că nu este în deplinătatea facultăţilor mintale. Drept dovadă este şezutul lui patologic pe piatră. Tratamentul este obligatoriu. Astfel bietul om a fost trimis la casa de nebuni. Acolo i-au pus nişte injecţii şi l-au înnebunit. Le zicea la toţi că are bani mulţi şi că ar vrea să-i folosească pentru a aduce înapoi în oameni bunătatea şi dragostea. A fost crezut. O ceată de flăcăi foarte sănătoşi verifică spusele alienatului, dar o speriară degeaba pe biata Chiombina. De, nebunia ce e? Vis în stare pură. Un nebun sărac la ce altceva poate să viseze decât la bani?

În casa de nebuni era o mică bibliotecă în care se întâmpla să fie aduse cărţulii ne vândute. Eu citea şi predica de dragoste pentru aproapele şi plaiul natal, de izvoare şi codri, de frumuseţea limbii materne. Doctorii îl băteau prieteneşte pe umăr şi îi mai puneau injecţii.

Încurajat, el recita:

— Acest meleag cu ochii plini de rouă

Strămoşii vrednici ni-l lăsară nouă…

Brancardierii veneau şi-i puneau cămaşa de forţă, uneori şi căluş. Se supărau că nu-i lasă să se odihnească.

Legat, Eu continua cu un vers de Leonida:

— Nu e nicio moarte care ne-ar muri.

Nu e nicio moarte!

Nebunii ascultau şi se bucurau.

Mai trecu un an.

Chiombina, când vedea piatra pleşuvă, ţinea o gură,

dar nimeni nu o lua în seamă fiindcă ea bocea exact la fel şi atunci, când era fericită. Galafton era neiertător, el le şopti trepăduşilor lui, tot ei şi trâmbiţaşi, că cei doi peşti nu au nicio treabă cu detenţia lui Eu. Toate s-au întâmplat pentru că el este *contra*... Satul care ţinea minte ce au păţit duşmanii poporului în 1941 şi 1949 muţi.

Chiombina, auzind asemenea vorbe, preluă de una singură luptă cu regimul. Ea pregăti mâncare caldă şi merse la ospiciu. Obţinu, pupând podelele, să-şi vadă soţul.

Eu intră în cameră solemn că un rege. Ioana întinse zolnicul şi-l ospătă apoi, considerând că a reuşit să pătrundă în sufletul lui, declanşă interminabilul ei şir de vorbe şi lacrimi: Mama-mea-bunelul-mâca-strămâca-autrăit-pentru-că-au-făcut-o-pe-proştii-trebuie-şi-tu-că-nu-igreu-aşa-ai-să-scapi!

Eu nu cobora de pe tron. Chiombina continua pe o notă: Fă-o-pe-prostul-fa-o-pe-prostul-fă-o-pe-prostul-fă-ope-prostul-fa-o-pe-prostul-fa-o-pe-prostul!!!

Eu adună rămăşiţele lucidităţii sale şi vorbi tare:

— Prostul nu face pe prostul!

— Eu-te-rog-eu-te-rog-eu-te-rog-eu-te-rog!!!...

— Cum îndrăzneşti tu, femeie, să-mi propui aşa ceva, când imperiul se *hâţână*?

Chiombina crezu că e cutremur şi se îngrozi. Eu râse răsunător:

— Numai nebunii spun adevărul!

Era adevărat. La ospiciu Eu găsi şi prieteni. Ion Valicu nimeri aici pentru că în ajun de Paşti a urcat pe turla bisericii ca să îndrepte crucea pe care încercase fără succes s-o dea jos un *comsomol*, Gheorghe, alt slăbănog ca un ghimpe, îi şoptise la ureche că nouă ne sunt oprite literele, altul Pavel, o ţinea una şi bună că noi avem nevoie de cadre de conducere naţionale, Şolto, mai citit şi mai bolnav voia să întemeieze o organizaţie clandestină pentru

a promova istoria şi tradiţiile naţionale. Tot aici câţiva care-şi ziceau arcaşi ai lui Ştefan.

— Du-te, femeie, şi spune că nu e departe ceasul! Din casa de nebuni va veni mântuirea!

Chiombina a ţinut minte cuvintele fără să înţeleagă şi sensul lor. Plecă încurcată dar şi revoltată zicându în sine:

Tare-i prost dacă nu vrea s-o facă pe prostul.

Adevărul era că Eu o făcea pe nebunul.

Se zice că unui nebun i s-a ordonat odată să prindă în cuie semnul de firmă al ospiciului. Acesta se supuse dar fixă placă pe partea interioară a uşii şi nu pe dinafară, cum o face toată lumea. Când a fost întrebat de ce a procedat aşa, se îndreptăţi spunând ceva de felul: *de nebuni* nu e acolo unde omul se însănătoşeşte ci acolo unde înnebuneşte.

Nu era sută la sută cazul lui Eu pentru că tratamentul, în ciuda străduinţelor unor doctori versaţi (dacă nu cumva tocmai datorită acestor străduinţe), de ani de zile, nu dădea rezultate. Am pomenit despre această inventată poveste ca să atrag atenţia asupra unui adevăr cunoscut de toată lumea: casa de nebuni şi casa producătoare de nebuni sunt surori gemene. În istoria noastră (şi lucrul acesta contează) ospiciul se pomeni strâns legat de un loc cât un nasture de pe aleea cu busturile clasicilor din parcul central din Chişinău. Pe acest *bunghi*, cum ar fi zis Galafton, se adunau serile nişte tineri care păreau la început picaţi din lună. Ei interpretau fără pic de frică nişte piese folclorice pe care toţi le ştiau, dar se încumetau să le cânte numai la beţie şi numai la bucătărie ori departe, în codru, când dorm iepurii şi maiorii de la securitate (ăştia de la urmă aveau constant insomnie).

Trecătorii îşi îndreptau înadins paşii într-acolo ca să se poată lăuda a doua zi în surdină că AU FOST, dar, odată

ajunşi, se străduiau din răsputeri să arate prin mimică şi gesturi că nu sunt decât nişte rătăciţi în grădina publică.

Se ştia bine, sorgintea fricii era nu folclorul propriu-zis ci geografia lui. La început tinerii cântau *Nistru la mărgioară* apoi *Mă dusei la Olt* iar mai târziu făceau un salt spectaculos în sus pe Someş, chemând după ei batalioanele române.

Geografia mirosea a *planetariu* (aşa era numită somptuoasa clădire a KGB-ului datorită vecinătăţii sale cu o fostă bisericuţă, acum observator astronomic). Cel invitat *la planetariu* nu era invidiat de nimeni. Autorităţile înţelegeau bine că există o legătură periculoasă între aceste cântece şi cei doi peşti ai lui Eu, dar nu mai puteau riposta cu atâta promptitudine ca altă dată. Mai rău puteai s-o păţeşti dacă te prindea la nuntă cu tărie în ceai.

Cântecul penetrează mai uşor decât autorul lui în casele păzite. Aceste case unite, sensibile la melosul popular, au pus problema disidenţilor şi carul se mişcă din loc. Casele de nebuni începură subit să înregistreze rezultate notorii în tratarea demenţilor. Mai mult, cetăţenii, datorită muncii de profilaxie în mase, au încetat să mai înnebunească. Rezultate au fost atât de mari încât, din lipsă de bolnavi, autorităţile au închis o parte din ospicii şi au făcut din ele biserici, aşa cum au fost odată. Eu se simţi degrabă sănătos dar cei doi peşti îi umplură inima de revoltă fără a expulza blajinătatea din ea. Revolta blajinilor e mai tare decât a tiranilor pentru că tiranii pot fi detronaţi.

Jos cu imperiul! îşi zise şi, părăsind pentru scurt timp piatra, merse acolo, unde se făurea istoria.

Istoria se făurea într-o casă veche cu obloane şi gratii la geamuri. Vizitatorii intrau câte doi-trei şi fără să zăbovească mult, plecau cu nişte pachete în mâini. Intră şi Eu şi, învingând provincialismul din el, întrebă unde este…

medicul-şef. Un tânăr ce se afla în preajmă izbucni într-un râs sonor:

— Simte poporul că noi dorim să asanăm această mocirlă. Da, frate, aici sunt doctorii! Avem bisturie bune ca să-i tăiem imperiului boaşele!

— Daţi-mi şi mie unul. Uite-aşa aş face cu el!

Tânărul ascultă cu răbdare povestea lui Eu şi-şi trecu în agendă nişte notiţe.

— Faci parte din cohorta martirilor, frate. O naţiune care are asemenea feciori nu poate fi îngenuncheată.

Îi explică mai apoi că forţele imperiale doresc acum să aleagă delegaţi la congresul unional nişte generali de pe aiurea şi nişte cozi de topor de pe aici care au misiunea să lungească zilele imperiului.

— Avem nevoie ca acolo să meargă patrioţi! Nu suntem singuri, cu noi balticii, ucrainenii, armenii! Ne susţin ţările democratice avansate!

— De pe o listă mototolită tânărul copie pe un mic patrulater de hârtie un nume şi îi zise:

— Pe acesta să-l alegeţi!

Era vorba despre distinsul chirurg Gheorghe Ghidirim. În aceeaşi listă Nicolae Dabija, Leonida Lari, Mihai Cimpoi, Ion Hadârcă…

Eu părăsi piatra şi se apucă de muncă. Le spunea oamenilor că se comit mari nedreptăţi şi ei îl credeau pentru că ştiau ce-a avut de tras. Descoperi că nu este singur şi că avea rost să strigi Libertate! Limbă! Alfabet! Unire, moldoveni!

Au reuşit. Entuziasmul se făcea extaz. Lumea pornea pe jos la Marile Adunări Naţionale. La prima din ele, acel tânăr pe care-l cunoştea deja, vorbi peste întinsa mare de capete:

— Consângeni! Printre noi se află unul dintre nu mă tem să afirm, eroii oropsitului nostru neam. Numele

acestui bărbat subţire la trup şi mare la fapte este Eustraţie Obez sau, pur şi simplu, Eu! Având un nealterat simţ naţional, fiind un temerar din fire, acest veritabil titan dobora patru ani în urmă de pe frontispiciul primăriei din satul Bălăuca odiosul drapel imperial impregnat de sânge. Pentru că a îndrăznit să ia atitudine faţă de politica de deznaţionalizare, a fost dus cu forţa în ospiciu şi tratat ca cel mai mare criminal. Haina lui de toate zilele a fost cămaşa de forţă...

— Jos! Jos! Jos! Scanda mulţimea. Eu, în mijlocul ei, plângea şi vorbea, fără să fie auzit:

— Eu, eu sunt acela...

Aşa a şi fost imortalizat de fotografi şi prezentat ca mărturie a perenităţii patriotismului urmaşilor neînfrânţilor daci şi romani.

Mare forţă e laudă! în aceste clipe Eu, dacă i s-ar fi spus că e timpul să moară, ar fi fost, oricum, fericit.

Participanţii la Adunare au votat unanim rezoluţia şi, cu sentimentul datoriei împlinite, au plecat pe la casele lor, făcând câte un popas la margine de codru pentru a ciocni un pahar şi a-şi ura unul altuia la mai munţi şi la mai mare!

Primul parlament ales a declarat această palmă de pământ ţară şi ţara suverană. Ocazie bună pentru ca poporul să mai joace o dată în piaţă hora şi sârba. De la o tribună ad-hoc îi încuraja pe jucători să bată talpa la caldarâm proaspăt alesul preşedinte al noii formaţiuni statale. Lumea îl privea cu admiraţie, făcând abstracţie de faptul că până mai deunăzi fusese şef mare la CC-ul PC-ului. Unii, mai emotivi, exclamau:

— Ah, cum mai seamănă cu bourul de pe Tricolor! Nu e preşedinte, ci simbol.

Acum foarte puţini vedeau cum pe coridoarele puterii iar de acolo pe străzi, printre fraţi şi surori, de la copiii cuminţi până la bătrâni fără dinţi începea să se contureze

o linie despărţitoare. Ea îi plasa în tabere adverse, făcându-i duşmani neîmpăcaţi pe cei care considerau că visul cel mare al poporului s-a împlinit cu cei ce afirmau că s-a împlinit doar pe jumătate. Doar atât, dar avea să înceapă cel mai stupid, mai absurd dintre războaiele fratricide, unul început nu se ştie când şi care urma să dureze nu se ştie cât. Acest război se arăta a fi etern pentru că aşa doresc politicienii să fie. Fericiţii care jucau acum hora în piaţă nu bănuiau că nu vor mai apuca să-i vadă sfârşitul. Războiul nu e o artă oarecare, el cere jertfe multe.

Până se va contura clar această linie despărţitoare, până la primele jertfe trebuia să mai treacă timp. La moment Eu considera că Dumnezeu a coborât înfăşurat în Tricolor pe pământ. Nu ca să ne judece, ci ca să se bucure. Odată cu El au pogorât, cum e firesc, din slăvile Cerului Armonia, Pacea şi între oameni Bunăvoirea.

Nu numai nenorocirea îl schimbă pe om. Uneori o poate face şi o clipă de noroc.

Cineva vorbi în surdină prin sat despre faptul că la Prut se va construi un pod de flori. Deprinşi mai mult cu punţile de lemn, bălăucenii nu prea înţelegeau ce este un pod de flori, dar se găsi un grup de curioşi care doriră să meargă la neobişnuitul şantier. L-au chemat şi pe Eu. Cu multă îndoială în suflet, acesta s-a lăsat convins. Ajunşi pe traseul ce ducea de la Chişinău spre Leuşeni-Albiţa, li s-a arătat un loc nu departe de râu şi li s-a spus ora exactă, când trebuie să se prindă de mâini formând un neîntrerupt lanţ uman. De partea cealaltă a Prutului unul similar va fi format de cetăţeni ai României.

Aşa s-a şi întâmplat. Nu departe ateriză un elicopter şi fruntaşi ai Mişcării de Eliberare Naţională au anunţat că lanţul se întinde până la Prut tocmai de la Chişinău. Eu se simţea părtaş al unei mare eveniment. Solidaritatea umană

îl umplea de bucurie. Apoi lanţul se topi şi oamenii se adunară cete-cete ca să ia masa pe loc neumblat dincolo de sârma ghimpată. Atunci lui Eu îi veni o idee năstruşnică:

— Fraţilor, hai să trecem Prutul! Acum ori nicio dată!

— Măăăi, dar acolo e România!

Pentru basarabenii de la Nistru România era un mister mai mare decât Belgia sau Franţa. De altfel, ca şi pentru cei de la Prut. Atâta doar, aceştia priveau pe ascuns TVR. Ei aveau norocul să-i vadă la faţă pe Dan Spătaru şi Margareta Pâslaru.

Grănicerii înarmaţi nu dădeau semne de iritare şi vreo patru tineri au sărit în apă. Prutul avea nu mai mult de treizeci de metri lăţime şi Eu, deprins să treacă Nistrul înot, ajunse repede la celălalt mal.

— Bună ziua, fraţilor!

— Bine aţi venit, demultişor vă aşteptăm.

Dezbrăcaţi, intrară în prima casă şi aici se legă o discuţie ca între rude apropiate. Eu rămase uluit constatând că această casă seamănă foarte mult cu a lui de la Bălăuca. Şi oamenii erau exact aşa că în satul său în ciuda unei agresive propagande care-i prezenta pe români ca pe nişte monştri din alte galactici. Amfitrionii, ţărani şi ei, vorbeau o limbă simplă, unduită, aşa cum îşi dorea şi Eu să vorbească. Au spus că au rude în Basarabia pe care nu le-au văzut de multe decenii. Peste vreun ceas, servind vin şi sarmale, Eu se surprinse constatând:

— Dacă am avut aceiaşi domnitori şi am apărat acest pământ împreună de tot soiul de năvălitori apoi l-am arăt cu aceleaşi pluguri, înseamnă că aici e şi ţara mea!

Acum nu mai avea răbdare să plece acasă şi să spună tuturor ce a descoperit el. Cum să ai o asemenea bogăţie şi să taci!?

Şansa de a vorbi, mult timp după aceasta, nu i s-a

dat.

S-a întâmplat aşa că parlamentul nostru putred de patriot, obosit de vorbă şi muncă multă (rezolvase în vreo două luni toate problemele economice şi sociale ale poporului) pomi spre ţările din bazinul Mării Mediterane cu bişniţa. Au vândut ca nişte târgoveţi sadea prin Turcia, Grecia, Malta, Cipru, Italia, Israel şi în alte părţi vinuri de elită şi coniacuri scumpe cumpărându-şi în loc *vidacuri* (magnetofoane şi camere video). Deputaţii din Transnistria, dacă au văzut că nu au avut loc pe vapor, l-au luat nănaş pe unul Lukianov de la Moscova şi au pornit propria lor bişniţă. În felul acesta, odată cu războiul mare despre care am vorbit, începu încă unul, numit eufemistic *conflict armat*. Se zice că cel după chipul şi asemănarea bourului s-a lăsat provocat de iepurele trimis de urs să dea cu piciorul în trecători. Se mai zice că între conducătorii de ici şi de dincolo de Nistru a fost tocmită o înţelegere care i-ar ajuta să scape unii şi alţii de „extremişti”, adică de elementele mai patriotice decât era admis la moment. Ultima afirmaţie era susţinută de voluntarii care au văzut cum au fost împuşcaţi de către ai noştri (securişti infiltraţi printre voluntari) cei mai viteji dar şi mai incomozi dintre luptători, aşa cum a fost Grigore Vârtosu.

Eu nu a ezitat deloc să se facă voluntar deşi nu a fost nicio dată un bun ostaş. El îl rugă pe Negru-Bălan să adune un grup de tineri ca să meargă la război. Primarul a dat imediat curs solicitării, bucuros de un asemenea dar al sorţii. Vorba e că primise din centru indicaţia de a forma un grup de voluntari, dar ezită să deschidă gura gând induse judicios că, *dacă este ucis vreunul de-aiştea cu două degete în sus*, poate să ajungă primar un neam de-al mortului. Nu se poate, război-război, dar satul trebuie să aibă un conducător vrednic.

— Te pomeneşti că anume Obez lasă capul prin

buruieni. Ar scăpa şi satul de un ţicnit.

Iată-i pe băieţii de la Bălăuca ajunşi în satul Hagimus, din preajma Tighinei separatiste. Acolo îi cunoscu pe Ştefan Trocin cu ai lui de la Ursoaia, Sergiu Ursu şi Ion Şeitan de la Hagimus, Nicolae Bârlădeanu de la Căuşeni, Leonid Pleşca şi Vlad Găină de la Sălcuţa, Dumitru Petruşcă de la Opaci, Grigore Josanu de la Tănătari, Victor Bodean de la Chircăieşti, Ion Veste de la Zaim, alţii veniţi de la Ştefan Vodă, Soroca, Străşeni, Călăraşi, Cimişlia, Drochia, Orhei şi din alte părţi. îi fu dat să-i cunoască pe coordonatorii de mişcare – teribilul Eugen Pâslaru şi delicatul Vasile Untu. În loc să se simtă mai puternic, Eu se ţinea oarecum izolat în această avalanşă de bărboşi, dezvăţaţi să zâmbească, de parcă ar fi fost lipsit de importanţă. De fapt, fără să realizeze acest lucru, era măcinat de nişte contradicţii interne. În el continua să stea pitit principiul: Când se ceartă doi nu poate să aibă dreptate doar unul. Marea lui nedumerire încăpea într-o întrebare simplă: De ce aceşti oameni nu vor să împărtăşească bucuria noastră şi să trăim ca nişte fraţi şi fii ai lui Dumnezeu? Să vină, să punem pe masă o bucăţică de pâine, să ciocnim un pahar şi să ne îmbrăţişăm!

Găsise o piatră care-i stimula gândurile îndulcite de nişte copii ce se jucau în preajmă.

— Copilăria este rouă de dimineaţă a vieţii. Care nebun ar trage cu puşca în rouă…

Nu reuşi să formuleze gândul până la capăt când un băieţel din grup, Andrieş Mandea, fără să scoată un sunet, căzu pe spate. În câteva clipe Eu ajunse acolo, dar nu mai putea fi de ajutor. Gâtul copilului era străpuns de un glonte, vertebrele făcute osişoare. Conştientiza că un hipnotizat: în faţa noastră sunt duşmani care vor să ne omoare. Pentru ce? Pentru că noi dorim să fim fericiţi? Ce rău le-a făcut acest copil.

Eu strânse arma la piept. Acum moartea l-ar fi găsit ostaş. Vedea o limită şi se întrebă fără a cere răspuns:

— Dacă mor bătrânii, merg înainte copiii; dacă mor copiii – cine să meargă? E timpul de luptat!

Ulterior a mai văzut chipul morţii scris pe feţele noilor prieteni – semeţul Petru Zop care a ieşit în vizoarele lunetiştilor pentru a-l salva pe un coleg rănit, Grigore Vârtosu cu cinci gloanţe în piept, Dumitru limbir, Valeriu Bordeianu, Ion Ciobanu, Iurie Codreanu, Victor Găină, Ilie Câşlaru, Nichifor Munteanu, Tudor Nistor, Mihail Oglindă… (O singură clipă este suficientă ca să mori la război, el are pregătite pentru aceasta toate condiţiile necesare!) Eu expulzase la un moment din piept frica încetând să se mai plece, când auzea şuieratul unui proiectil. Urâtă deprindere pentru că a supravieţui în luptă este mai important decât a muri. Cel puţin, din punct de vedere strategic şi tactic.

Linia de foc trecea pe teritoriul fabricii de conserve şi a căminului cultural. Exploziile de mortiere se auzeau în fiecare câteva minute. Generalul Anton Hămuraru, comandantul detaşamentelor cu destinaţie specială dar şi al voluntarilor, ordonă grupului din care făcea parte şi Eu să intre în căminul cultural, să sondeze de acolo terenul şi să permită atacul combatanţilor. Au traversat tară vreo împuşcătură cei vreo 60 de metri până la peretele din faţă al clădirii şi au pătruns în interior pe o uşă lăturalnică. Scara ducea la etaj, spre camera aparatelor de proiecţie. Nu ştiau, concomitent, pe altă uşă în clădire intră un detaşament de gardişti şi cazaci. Au stat scurt timp la podea apoi unul dintre camarazi privi spre sala de spectacole prin gemuleţul de control al mecanicului de cinema. Privi şi abia reuşi să se ferească de la gura îngustă a peretelui. În aceeaşi clipă câteva gloanţe ciuruiră peretele din spate, lentilele aparatelor de proiecţie, făcute

cioburi, se risipiră pe podea.

— Ambuscadă! La pământ!

— Vă rog să mă iertaţi, fraţilor!

Eu nu realiză cum a smuls din mâna unui voluntar rănit prin ricoşeu aruncătorul de grenade. Îndreptă armă prin geam spre scenă şi, fără a ţinti, apăsă pe trăgaci. În spaţiul închis explozia a fost atât de puternică încât îi risipi pe toţi cei din sală, contuzionaţi, pe duşumea. Cortina luă foc, la fel şi o parte de scenă. Voluntarii deschiseră foc din puştile-mitralieră pentru a suprima orice rezistenţă. Auzind larma luptei, combatanţii din batalionul cu destinaţie specială porniră în atac şi ocupară clădirea.

În pauză prietenii au vrut să propună ca Eu să fie decorat, dar la moment nu a fost posibil. Ostaşii de la *Fulger* i-au sfătuit să nu-l deranjeze la moment pe durul Hămuraru pentru că jumătate de ceas în urmă a căzut în luptă ginerele acestuia, Serghei Kulatki. Altă dată nu s-a mai putut fiindcă a mers din rău în mai rău. Oraşul, odată cucerit, a fost cedat subit, nu se ştie din care raţiuni. Se zvoneşte că Boris Elţîn i-ar fi spus la telefon zimbrului că, dacă nu se calmează, armata a 14-a face următorul popas în Iugoslavia. Colaboratorii secţiei municipale de poliţie au rămas să lupte de unii singuri în încercuire totală până la semnarea Armistiţiului Tristeţii. Parte dintre voluntari plecară la Chişinău după dreptate şi nu găsiră. Le tot închideau gura alţii, mai mulţi, pe care nimeni nu-i văzu pe câmpul de luptă, care nu au mirosit praf de puşcă şi nu au văzut apă înroşită a Nistrului. Aceştia, cu neamuri suspuse, aveau acte de veterani ai războiului înainte de a se termina războiul. Eu plecă la piatra lui pentru a găsi răspuns la nişte întrebări. *Cine a greşit atât de tare la calcule, încât a ieşit că fiecare voluntar din numărul total de câteva mii a reuşit să consume* în care *trei săptămâni vreo două sute de kilograme de salam* (*cam câte zece*

kilograme pe zi) vagoane cu pâine şi cisterne cu bere. Dacă cei de sus sunt oameni deştepţi, de ce numesc în posturi de răspundere oameni care nu ştiu să socotească? Nu cumva au gândit că duşmanul, aflând de asemenea belşug, va trece de partea noastră? Răspuns, de asemenea, nu găsi.

— Dar dacă toate s-au făcut cu bună ştiinţă?

Într-un târziu îi veni un gând fugar: *Revoluţia este ca o fată mare, nu se ştie nicio dată pe mâna cui va nimeri*. Maşina administrativă, totuşi, lucra. Veni pe neaşteptate Ordinul care confirmă că este un brav urmaş al lui Ştefan cel Mare şi că i s-a decernat Ordin. Cât de tare îl duru degrabă reversul acestei distincţii!

— Războiul nu este o ceartă oarecare pe care o poţi stinge cu un pahar de vin. În război poţi fi înfrânt chiar dacă ai sfânta dreptate, dar el nu este nici începutul, nici sfârşitul ci doar continuarea a ceva. Învingătorul se vede în timp.

Eu încerca să se consoleze cu aceste deducţii. Avea convingerea că omul, dacă vrea să fie fericit, reuşeşte.

A trecut cu mari eforturi peste lacrimile neputinţei pe care le vărsase, când Smimov, mai marele peste separatişti, citea la un post de radio cu lungimi de undă confiscate (confiscate, oare?) componenţa nominală a tuturor detaşamentelor de voluntari implicate în război, inclusiv glorioaselor *Burunduc* şi *Leaşcenco*. Aceste date puteau fi găsite doar la statul major ori la securitate. Cine a pus la dispoziţie duşmanului toate adresele membrilor grupului Ilaşcu, condamnându-i astfel pe mulţi dintre ei la ani mulţi şi grei de puşcărie? Nu se mai întreba decât noaptea de ce s-a dat ordin de retragere imediat după ce oraşul Tighina a fost cucerit în totalitate. A încercat să facă abstracţie de convulsia pe care o avusese atunci, când îl văzuse pe falnicul bour la televizor servind la Moscova

şampanie cu cei care ne umiliră la naiba, nu putea să tragă la măsea fără fotografi!? Dar poate cu adevărat a fost şantajat şi nu s-a putut opune? Poate a vrut să scape de un război mai mare, cu mii şi mii de jertfe?

— Las că ne descurcăm, în ciuda tuturor. Dacă vom reuşi să ridicăm o ţară ca Danemarca, Germania, Franţa, altul va fi finalul pentru că războiul nu s-a terminat ci, pur şi simplu, s-a schimbat la faţă. Avem oameni daţi cu munca şi acesta este lucrul cel mai important. Eu continua să creadă că cei care ne conduc ţin foarte mult la poporul lor şi nu dorm nopţile gândind la bunăstarea lui. Pur şi simplu multe de toate noi nu le înţelegem. Despre ţară dăm şi noi cu părerea că la fotbal.

De ce are nevoie o naţiune pentru a prospera? Mai întâi de toate, de partide politice. Fără partide politice republicuţa merge ca *republicăruţă*. Primele partide au fost, cum ziceau moldovenii, *mortal-patriotice*. 400 de deputaţi, cele mai bune minţi ale *ţărişoricuţei* au jurat că sunt ai poporului şi au declarat că intenţionează să demareze activităţi pentru a înfiinţa un stat liber, democratic, suveran şi putred de bogat. (Cineva glumea:

Dacă nu bogat, măcar putred). Preşedintele ţări era mai în fiecare zi legat în cruce cu prosoape naţionale şi, în felul acesta, împodobit ca nunul cel mare, inspecta fermele de vite mono şi paricopitate şi risipea optimism pe la zaiafeturi organizate de persoane de încredere. Inspecţiile unei persoane atât de importante cum este şeful statului nu aveau cum să nu dea rezultate. Degrabă fermele de vite mari comute iar cu ele complexele de porcine de 54 mii de capete, stânele, găinăriile şi prisăcile au dispărut. Uite-aşa, s-au volatilizat. Toate odată de parcă s-ar fi înţeles din timp. De fapt, stai că spun minciuni, fermele s-au făcut păşune mai târziu. La început doar vacile, vreo cinci sute de mii la număr, au luat-o pe jos spre Ucraina, spre India

ori nu se ştie spre care alte meleaguri şi nu au mai vrut să vină înapoi. Poate din cauză că între timp au fost puse vămi cu grăniceri vigilenţi şi nu tot boul are paşaport şi bilet tur-retur iar dacă are tot se uită la poarta vămii ca la poartă nouă.

Pământurile nu mai erau arate, pentru că tractoarele bune de arăt au pornit pe drumul vacilor. Apoi de ce să ari dacă nu mai ai animale? Profesorii, medicii, funcţionarii publici nu mai primeau de vreo nouă luni salarii. În unele sate li s-a propus, în loc de bani, bălegar – dulce amintire de la vacile emigrate. Ultimii bani erau ţinuţi pentru a mitui judecătorii şi alte persoane care-ţi puteau influenţa soarta. Prin instanţe începuse a circula formula: *Dacă împricinaţii îi dau judecătorului sume egale*, *cazul se rezolvă conform legii*. Bourul, om bine informat, a adus *boborului* prin intermediul televiziunii naţionale ştirea că în ţară sunt cazuri de deces din cauza foametei. Oamenii, în viziunea lui, mureau înfometaţi pentru că preşedintele parlamentului Lucinschi şi primul ministru Sangheli caută cu lumânarea dar nu pot găsi limbă comună cu preşedintele ţării – bourul. Au început, nitam-nisam să vorbească limbi diferite de parcă aveau de ridicat nu o ţară sau cum îi ziceam mai înainte ci de-a dreptul un Turn Babel.

Eu leşină auzind aşa ceva. Cum aşa, noi doar i-am ales cu atâta bucurie! De ce am strigat peste tot: *Limbă*! *Alfabet*?! Nu mai suntem un suflet, o respiraţie? Unde-s munţii, unde-i marea? Nu mai putea să şadă liniştit pe piatra sa. Sătenii, rămaşi fără nimic, au prins să-i dea ghes cu întrebări cam de felul:

— Eu, hai că limbă avem, dar pe limbă ce mai punem?

Pusul pe limbă devenea cu adevărat o problemă. Ţăranii care nu s-au deprins să nu lucreze pământul, s-au

pomenit în situaţia că nu au ce face cu fructele, strugurii crescuţi. Nicio întreprindere de achiziţie nu mai activă, unicii cumpărători erau intermediarii cu relaţii la pieţele agricole de ici şi de pe aiurea care, pentru rezultatul muncii omului de la ţară, ofereau un preţ de nimic. Magazinele, ori aparţineau bandiţilor, ori erau controlate de bandiţi. Aceştia aveau structurile lor cu observatori locali numiţi în dependenţă de rang *polojeneţi* ori *şmotreaşcie* după modelele din cartierul Solnţevo din Moscova.

La început Eu se lăsă convins de fraza lui Gorbi, spusă mai mulţi ani în urmă. Acela prevenea populaţia că la început va fi mai greu, dar mai apoi va veni adevărata prosperitate. În sfârşit, copleşit de nedumerire, merse la Chişinău. Pleca mai mult pentru a găsi argumente, pentru a-şi recăpăta echilibrul. Vechiul lui prieten era acum parlamentar, dar astăzi nu aveau loc şedinţe în plen şi nici în comisii. Eu se apropie de uşă şi auzi o frază spusă în ruseşte:

— Hy HTO-5K, pasodpajiHCB Hanoneu e tem, nporue koto. npyj KHM!

Nu a mai intrat. Eroul nostru care la începuturi voia să-i sărute pe obraz pe separatişti, acum, pentru prima dată îşi punea întrebarea:

— Noi pentru ce am luptat?

Culmea a fost că degrabă îl văzu ieşind din birou pe un cunoscut politician trimiterea căruia la ladă de gunoi o cereau zecile de mii de oameni adunaţi în piaţă.

— Iese că nouă ni se spune că-i lege, dar, de fapt e tocmeală!

Ordinul *Ştefan cel Mare şi Sfânt* îi ardea pieptul. Intră în sediul primei redacţii de ziar şi îl lăsă pe masă împreună cu o declaraţie de dezicere.

Piatră îl primi impasibilă.

Deci, entuziasmul s-a dovedit a fi înşelător. Cei mai buni dintre aleşi s-au dovedit a fi ordinari. Dacă nu ordinari – odioşi. Bourul voise să apere limba maternă fără a dori să afle dacă aceasta are nume. De, şi Mateevici tot *limba noastră* i-a zis. Cel care îi urmă, zis şi Şmekerilovici a fost numit răul cel mai mic dar se dovedi a fi cel mai mare, sărăcind de tot ţara ori cum i se mai zice ei acolo… Idealurile naţionale au fost schimbate la barter pe orez adus din Europa în calitate de ajutor umanitar. Naivii europeni au crezut în ochii cafenii ai lui Sangheli şi au dat pe mâna guvernanţilor ajutoarele iar aceştia le-au pus sub lacăte zicându-şi că vor prinde bine la scrutin. Deocamdată las să pape şoarecii. Electoratul a fost adus la o situaţie jalnică pentru ca să înţeleagă adevărata valoare a unui kilogram de linte şi să se bucure, şi să dea votul lui făcătorilor de bine. Partidele de opoziţie au încercat să împace orezul cu idealul recurgând şi ei la o şmecherie: Nu v*ă* r*uşinaţi, oa*me*ni bun*i*, lu*aţ*i orez*ul, da*r *vot*a*ţ*i cu* n*oi*. *Un*ii replicau: Dă-i *frum*os *să te* a*le*g*em pe* t*in*e *cu* o*rez*ul *lui*? *Ţă*ranii au simţul recunoştinţei, dar nu uitau să întrebe de fiecare dată: Dacă *votăm cu* a*ist*a*, ce* n*e* d*ă?*

Era clar, epoca romanticilor din care făcea parte şi Eustraţie Obez a luat sfârşit, dar el încă nu înţelegea acest lucru.

Speranţa este, totuşi, materie regenerabilă.

— Poporul este înţelept! Vom ridica alţii mai buni!

Mai buni s-au dovedit acei care au fost daţi jos de răi acum 12 ani şi care-l băgaseră pe Eu la ospiciu.

Acum nu se mai vindeau vinurile cu eşaloanele ci reţetele de producere a acestora, cel mai preţios patrimoniu. De aici încolo în Republi… Moldova nu se va mai produce celebrul vin Here*s mol*d*ovenesc pen*tru că dreptul de a-l produce şi tehnologia fabricării au fost dăru*ite.*

Eu a stat pe piatra lui şi pe urmă a decis să întrebe, totuşi, de *fratele* care-l lăudase la adunarea mare din piaţă ce să facem şi care este viitorul nostru. Nici de data aceasta nu reuşi, în capitală avea să afle că ciocârlanul străzilor a intrat cu vocea lui frumoasă în corul ciorilor.

Prim-ministrul Ion Sturză, unicul om care la moment putea să mişte lucrurile spre bine, a fost demis de coaliţia numită de un mucalit *Voroşca*. Dârzul şi incoruptibilul Alexandru Moşanu a fost tras pe linie moartă şi uitat acolo.

— În cine să credem? Avem nevoie de conducători tineri, curaţi, cu carte.

Astfel, în locul unei părţi din partidele mohicanilor au apărut altele, fondate de energici reprezentanţi ai businessului. Ei pregătiseră minuţios propria ascensiune cu slogane despre valoarea unui guvern de tehnocraţi şi necesitatea declanşării unei lupte fără compromis împotriva sărăciei. Formând o majoritate parlamentară confortabilă, i-au lipsit mai întâi de prerogative pe cei care erau de prisos (preşedintele ţării, preşedintele Curţii de conturi etc) apoi, cam un an de zile, au modificat legislaţia în aşa fel ca să-i poată controla pe cei de care ar fi trebuit în mod normal să fie controlaţi (ministerul de interne, procuratura, CNA). Căţeluşii care-şi imaginau că-s câinii de pază ai democraţiei şi forţă a patra în societate şi-au pus la contribuţie competenţele de a substitui unele probleme cu altele asigurând gălăgios pacea şi liniştea celor care i-au cumpărat. S-a dat ultimul sunet înainte de actul final, numerosul cor al vânătorilor urma să pună mâna pe resursele bancare. Deschis, triumfal chiar. Trăncăneala despre onestitate şi bunăstare era deja inutilă. A fost comis cel mai mare furt din istoria acestei palme de pământ. Din trei bănci ale unei ţări cu un buget de câteva sute de milioane de lei au dispărut un miliard de euro. Presa care a scăpat ca prin miracol de sub tutela

oligarhilor pomi o vehementă mişcare cu sloganul: *ţara înapoi*! S-au autosesizat epigramiştii, au fost aduşi cu bani grei economiştii de la KROL, dar patria nu voia să vină acasă. Conducătorii ei erau surzi şi muţi. Investigând cazul, ştergeau urmele. Mai apoi miliardul de euro se dovedi a fi cam mic şi cei care au pus mâna pe el au început să se certe poftind o parte mai mare. Aşa au nimerit vreo doi-trei după gratii şi alţii, cam tot atâţia, daţi în căutare. Situaţia în opinia opoziţiei era fără ieşire.

Un fel de noapte se lăsă în sufletul lui Eu, omul care i-a venerat până acum pe conducătorii statului.

— Procurorii vorbesc despre cum au fost cumpăraţi o parte din deputaţi, presa îi numeşte pe guvernanţi ticăloşi şi bandiţi, în loc de salarii cresc amenzile. Cine s-ar fi gândit că în această ţară a blajinilor uneltele înălţării vor fi coruperea, şantajul, atacurile rider şi omorul. Şi după toate ei vor să ne convingă că vom avea vreodată alegeri corecte!

Ezită să pronunţe, dar, până la urmă izbucni:

— Toţi sunt hoţi! Drepţii au murit!

Drepţii alcătuiau un modest sfeşnic cu lumânări de pomenire în patru colţuri: Gheorghe Malarciuc, Nicolae Costin, Ion Dumeniuc, Gheorghe Ghimpu. Toţi ne-au surprins cu plecarea lor, deşi niciunul nu au vrut să ne surprindă.

— Eu sunt cu ei! Iertaţi-mă, copiii mei, dar mai rău nu poate fi! Există situaţii fără ieşire. Atunci, când moare încrederea, o urmează în drumul spre ceruri nădejdea. Aşa se ţin toate, legate de un singur fir. Ce să vă spun: nu mi-i jele că mor, mi-i jele că n-am trăit. Nu numai eu, la fel, părinţii şi bunicii. Lucrul cel mai rău este că trebuie să pui mâinile pe piept tocmai atunci, când ţi se deschid ochii. Dar fie, ce rost are să trăieşti nu ca om ci ca martor al crimei.

Ajuns acasă, urcă în pod şi pregăti cele trebuincioase pentru a se spânzura, dar mâna îi tremură când potrivi laţul. Gândurile lui veneau dintr-o temeinicie ţărănească:

— Dar cine o să ducă crucea? Stai, care cruce, spânzuraţii nu au dreptul la ea.

Plânse mult, înfundat, fără să verse o lacrimă apoi tăie frânghia şi desfăcu laţul ca să nu bănuiască ceva nevasta pentru că şi fără acest necaz familia e un bocet continuu.

Totuşi, de aici încolo, privea lumea ca din altă lume.

Politica este plină de mistere. Aici poţi să pierzi fiind curat şi drept ca lumânarea şi poţi să câştigi atunci, când fură alţii". Oligarhii" de la putere, după ce (cică) au înghiţit miliardul au mai înghiţit şi găluşca, mormăind doar ceva de felul Las că-i găsim noi pe hoţi! în filosofie trebuşoara asta s-ar chema căutare de sine.

Ar fi fost mare minune dacă opoziţiile ratau momentul. Chişinăul, inundat de protestatari, vuia. Zeci de mii de oameni care se urau reciproc până la moment au ieşit în piaţa Marii Adunări Naţionale cu aceleaşi lozinci pentru a cere mai întâi miliardul apoi ţara înapoi. De fapt nu ţara o cereau dar dreptul de a o conduce, aşa confiscată cum este.

Eu, de pe piatra lui, îi povăţuia pe consăteni:

— Oameni buni, noi nu ştim ce dorim. Trebuie să cerem nu acest petic de pământ înapoi ci ţara noastră toată! Aceasta ar fi adevărata Dreptate!

Nimeni nu-l auzea. Se crea senzaţia că oamenii îl privesc cu un singur ochi şi ascultă cu o singură ureche. Argumentele istorice eşuau, memoria, ca şi istoria poate avea găuri negre.

Eu continuă:

— De când ne ştim, ne-au luat copiii în războaie ca să poată cuceri pământuri de care noi nu avem nevoie, ne-au

luat ţarinile şi tot pe noi ne-au obligat să le lucrăm, ne-au închis în ospicii şi puşcării. Doar în ţara noastră unită vom trăi civilizat, fără hoţi şi mizerie!

Consătenii tăceau încurcaţi:

— Poate-i drept ceea ce spui, dar n-am avut noi o ţară mare?

— Cum am putea să comparăm? Acum toată lumea, întregul glob pământesc se deschide în faţa noastră, doar să fim uniţi.

Bălăucenii nu voiau globul pământesc ci doar salam de două ruble. Aşa îi dădură crezare unui Dandanache care făcuse cărare bătută la Moscova şi pe care Geopolitica, mama dreaptă a tuturor războaielor, îl acoperi cu aur. De altfel nu numai cu aur erau mişcate lucrurile. Tandemul Kremlin-Dandanache născoci o metodă originală de a converti populaţia la religia socialistă fără investiţii de milioane. Primul îi expulza pe un cap pe basarabeni din Rusia iar cel de-al doilea le restabilea dreptul de a pleca înapoi pe la şantiere. Primul interzicea exporturile, lăsând cărare doar pentru enclavele lui, al doilea redeschidea o ferestruică, erijându-se în haina făcătorului de bine. Aşa a mers până când sancţiunile comunităţii mondiale au diminuat rentabilitatea afacerii. Lucoarea de la răsărit era acum un fel de jăcmăneală şi mulţi începură să privească cu alţi ochi Europa.

Negru-Bălan, pentru a-şi menţine postul de primar, inventă şi el o tactică ingenioasă. El vorbi separat cu toate rudele sale şi-i convinse să se ocupe de politică. Pe un nepot îl făcu lider local al Frontului Popular, pe altul tot aşa la *Moldova noastră*, pe al treilea la social-democraţi, pe al patrulea la liberali şi aşa mai departe. Liderii de partid de la Chişinău, certaţi de mama focului între ei, erau fericiţi că au structuri în teritoriu şi trecură peste faptul că la Bălăuca a fost constituită o coaliţie mai

monstruoasă decât monstruoasa coaliţie pentru a-l alege primar pe tătuca Negru-Bălan. Tactica bună-bună, dar tot rea. Acum toate rudele cereau de la primar favoruri, dar el, sărmanul, trebuia cumva să aibă grijă şi de sine. La alte alegeri Negru-Bălan merse cu agresivul Dandanache care-l obligă să accepte o poziţie dură faţă de unionişti de alde Eu. Perfidia ajunse la culme. N-aveţi motorină pentru a ara terenurile? Unioniştii sunt vinovaţi. N-aveţi bani? Unionişti-s de vină. N-aveţi cărbuni? Moscova ne va da.

Dac-ar fi fost doar atât.

La ţară, unde bârfa are tradiţii seculare, cea mai rezultativă agitaţie este arătatul cu degetul.

Negru-Bălan chemă în biroul său tot soiul de pierde vară care umblau cu borcanul subsuoară prin sat după vin, îi servea cu nişte poşircă şi le şoptea la ureche:

— În lume nu-s oameni mai răi decât românii. Ei, dacă se ceartă cu cineva, numaidecât îl taie cu nişte cuţite de lemn cu cap de hultan şi-l mănâncă. Din această cauză numărul populaţiei în România scade şi ei vor ca să le facă basarabenii copii. Dar ce nevoie avem noi să le rezolvăm problemele lor? Nu cumva să-l ascultaţi pe Obez, mie mi-au spus doctorii că ţicneala lui n-a trecut.

Iar într-o zi, în biroul primarului intră un tip plin de sine. Negru-Bălan îl recunoscu – era securistul care îi ordonase cândva să-l elibereze pe Eustraţie Obez, după ce acesta din urmă dăduse foc drapelului republicii moldoveneşti. Numele lui era Mahu şi, pensionat fiind, găsi protectori care-l îndemnară să fondeze o mişcare patriotică populară condusă de foşti ofiţeri kaghebişti care mişcare avea un singur scop – combaterea unionismului.

Au stat la taclale vreun ceas până a prins contur un plan concret.

— Vezi, să fie totul bine, vorbi intrusul. Eu am promis într-o emisiune televizată că patrioţii îi vor alunga din sate

pe spurcaţii iştea de unionişti.

— Patriotismul este ultimul refugiu al potlogarilor, îşi aduse aminte Negru-Bălan de o spusă a unui deputat în duma rusească, dar fraza rămase pe vârful limbii. Nu se ştie cine dracul stă în spatele ăstui mă. De ce să mă complic?

Negru-Bălan, chiar dacă nu-i prea plăcea planul, acceptă. Cu Obez primarul avea de reglat nişte conturi.

Cortina de fier se înălţa în jurul casei lui Eu şi el, visătorul, nu observă.

Într-o după amiază la piatra lui Eu au apărut câţiva soli.

— Noi, iaca, ne-am sfătuit să te alegem pe tine primar. Cum se spune, e vremea de schimbat calul.

— E muncă grea, fraţilor, alegeţi unul mai tânăr.

— Atunci măcar să ne adunăm sătenii şi să mai stăm de vorbă.

A sta de vorbă nu e la fel cu a sta la ocnă. Eu acceptă cu bucurie.

Nu multă vreme mai târziu un grup numeros, încălzit bine cu tărie, poposi. La spatele drogaţilor, străduindu-se să nu se evidenţieze, da indicaţii Negru-Bălan. Ca să-i vadă mai bine pe toţi Eu urcă pe piatră.

— Fraţilor, cele mai mari nedreptăţi istorice peste noi au venit. Nu există în lume un popor mai destrămat, mai împrăştiat prin lume ca al nostru. Şi nimeni, numai noi putem restabili sfânta Dreptate! Atunci, când Ilie Ilaşcu striga din puşcărie *Popor român, eu Vă iubesc*! El nu pentru cei de peste Prut, pentru noi striga fiindcă noi suntem acel popor.

— Să nu-l credeţi, slăbănogul caută loc ca să se îngraşe, căci aici strică mâncarea degeaba.

De la spate urmă imediat un îndemn. Şoapta merse din gură-n gură şi, la un ordin, gloata răbufni:

— Nu ne trebuie *politicanţi*! Afară din satul nostru!

— Voi, cei hapsâni şi nepăsători, cei blajini şi creduli, voi mi-aţi alungat de acasă copiii! striga Eu. Din cauza voastră ei nu vor să se întoarcă!

— Nebun a fost, nebun a rămas!

— O să ne sperie copiii! O să ne ia mâna vacilor!

— Hai să-i dăm foc!

— Hai să-l batem cu pietre!

Larma o scoase din curte pe Ioana. Ea simţi pericolul şi ieşi în faţa mulţimii:

— Iracan de mine, voi ce treabă aveţi, măi pe aici? Aţi mântuit de lucru?

O piatră aruncată laş din mijlocul mulţimii nu găsi altă ţintă decât pieptul bietei femei. Ioana căzu fără suflare.

Trebuia să urmeze Eu. Piatra lui acum era soclu şi el se făcuse una cu ea. O piatră vorbitoare.

— *Nu e nicio moarte care ne-ar muri*!

Nu e nicio moarte!

Nebunii ascultau şi înnebuneau de tot.

Însă moartea azi avea alt program. Atunci, când ar fi trebuit să fie dat atacul, nişte claxoane sfâşiară văzduhul. Toţi au crezut că este poliţia şi înmărmuriră. Nu era poliţia. Douăsprezece maşini sclipitor de frumoase se aliniară în faţa porţii.

— Mamă! strigară douăsprezece voci.

Copiii au vrut să le facă o frumoasă surpriză părinţilor şi au sosit toţi odată, cu alai. Strigătele lor au trezit-o din leşin pe Ioana şi ea, abia înţelegând ce se întâmplă, porni să bocească. Pentru prima dată în Bălăuca o mulţime de oameni se bucurau auzind cum plânge o femeie.

Negru-Bălan a mai pus la bătaie nişte curcani, a mers cu şpaga pe unde a trebuit şi a ieşit scris pe foaie că el nu

a fost prezent la locul infracţiunii. În ziua aceea, ca să vezi, plecase din sat pentru a semna un contract care ar fi permis tuturor bălăucenilor şi bălăuciţilor să se odihnească la mare. Accesul la mare, datorită eforturilor primarului Negru-Bălan, va fi gratuit. Sătenii nu vor plăti decât drumul, cazarea, masa, asistenţa medicală, medicamentele, şezlongurile şi serviciile personalului. Acum edilul gândeşte la un contract similar pentru odihnă la munte.

Primarul a promis că va lua măsuri cu *călcătorii de lege* care au organizat miting fără permisiunea consiliului. Despre discuţia cu Mahu, evident, nu scoase o vorbă şi acela, parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, continua s-o facă pe patriotul, înfierându-i pe cei care vor să distrugă statalitatea. La întrebarea neaşteptată a unui jurnalist Naţiunile fac graniţe sau graniţele fac naţiuni? Patriotul nostru securist răspunse cu fermitate:

— Las că ştim noi!

Apropo, şi Mahu, şi Negru-Bălan, şi o mulţime alţii – ruşi, ukraineni, găgăuji – care-i instigă pe descumpăniţii basarabeni să strige în ritm de hostropăţ *Dă-i la dracu' pe români*! Pe la cumetrii şi alte zaiafeturi şi-au făcut pe tăcute cetăţenie română şi profită. Va veni degrabă vremea când vor arăta paşapoartele româneşti şi vor striga în gura mare la microfoane: *Noi am fost primii*!

Copiii lui Eu şi ai Ioanei nu au insistat să fie pedepsit cineva ci le-au arătat bălăucenilor poze din ţările europene şi i-au asigurat că întreaga lume civilizată îi susţine. Europa are legi, dar e deschisă. Ei vedeau clar că ţara trebuie întregită pentru ca să nu treacă decenii până să avem şi noi măcar strictul necesar al unui om civilizat. În felul acesta au câştigat mulţi prieteni şi cam la fel de mulţi duşmani. Erau apostoli. Pe Eu au dorit să-l ia cu ei în Europa, dar el s-a opus:

— Mai stau aici. Nu ştiu cum e făcută viaţa aceasta că rămâne de fiecare dată loc pentru răi şi pentru nedreptate. Eu m-am deprins, chiar şi în ospiciu trăiesc oameni.

Pământul Basarabiei a rămas fertil pentru ca să crească şi să înflorească pe el cele mai frumoase vise şi răbdător la cele mai neruşinate acţiuni pornite pentru a le ucide. Bani pentru crime sunt destui şi se vor mai da. Dandanachii vor averi şi putere, dar nu se vând străinilor pe sine pentru că ei în sine nu costă nimic. Ei fac averi vânzându-ne pe noi, lucru pentru care, din când în când, le exprimăm recunoştinţa. Altfel, când am mai avea şansa să fim văzuţi de toate neamurile la televizor.

Eustraţie Obez, pentru sat, a muţit, ca să nu se creadă că trage foloase din neîmplinita lui jertfa. Acum are bani, fiecare copil îi trimite o sută de euro în lună, dar banii nu i-au adus dor de crâşmă nici de haine scumpe. Unicul „moft” pe care şi l-a permis a fost să cheme un pictor şi acela i-a desenat pe poartă doi peşti zbenguindu-se.

Ioana, aflând de atâta bănet, renunţă într-o clipă s-o mai facă pe proasta ci declară cu multă vehemenţă:

— Eu n-am de gând să mor cu ce am *amuia* în comând!

Ieşirea din sărăcie o consemnă într-un mod specific. Se lepădă de inuri şi borangicuri, cumpără prosoape şi cămăşi noi pentru gropari, toate de mare măsură şi în culori vii ca să se vadă de departe, broboade „cu fir lucit” pentru *porăitoare*, podişoare late ca să poată merge pe ele ca pe şosea, cănuţe de bocnă, băsmăluţe din nailon, linguri şi furculiţe de inox şi altele strict necesare la un eveniment atât de aşteptat cum este moartea. Pe vecine le chemă ca să aibă şi ele o bucurie, adică să le fie ciudă, dar nu lăsă nicio clipă să i se vadă mândria pe faţă. Pe copii gândi săi

surprindă şi cumpără pentru fiecare câte o pătură flauşată adusă de harnicii navetişti din Turcia. În felul acesta pentru Ioana moartea înceta să fie o provocare.

La sărbătorile mai mari Eu merge la Putna şi stă nebăut şi nemâncat la piatra vorbitoare a lui Ştefan, invocând spiritul lui să domnească aşa ca altă dată.

Apoi, parcă ar fi luat o binecuvântare, porneşte mai mult la întâmplare prin Ţară. Nu alege direcţiile, ştie că, oriunde ar merge, găseşte ceva frumos, plin de istorie, de prezent şi viitor. Un drum pe salba mănăstirească, minune a lumii, cu popasuri la Suceviţa, Voroneţ, Sihăstria, Trei Ierarhi până jos, la auritul Cocoş, altul mai aproape de Prut dinspre Hotin pe la Cotnari, Stânca, căruntul Iaşi şi mai la vale spre Stănileşti, unde au murit visele lui Petru cel Mare de a se face stăpân pe apele Bosforului. De la Galaţi o ia spre Porţile de Fier şi Marele Defileu al Dunării, cele mai mari din Europa, unde-şi dau mâna Carpaţii cu Balcanii. O face tot ţinând sfat cu Traian, împăratul. Ca să nu-i pară cuceritorului că latina lui nu poate da aceleaşi roade ca gladiusul, merge la Bellu pe ospeţe la Eminescu, Rebreanu, Sadoveanu, Arghezi, Nichita…

Aici, în câmpia Munteniei e cel mai tare Val al lui Traian. Şi-a mai făcut cale prin cheile Bicazului spre goticul Cluj cu Avram Iancu şi regele Matiaş în centru şi cetăţuia de asupra Someşului Mic, a trecut pe la Salina Turdei, acest uriaş clopot sau corabie extraterestră subpământeană, care e greu de crezut că a fost săpată până la vreo 200 de metri în inima Pământului de mâna omului. Apoi, cum să nu treacă pe lângă „mărgelele lui Brâncuşi” care constituie Coloana Recunoştinţei Infinite ori pe lângă izvorul care pe timpuri, Manole fiind, zidea catedrale… Nu zic că s-a ales cu laude multe din partea celor apropiaţi. Uneori chiar şi prietenii consideră că nu-i cu toate acasă. Cu aceşti bani ar putea să-şi dureze o

magazie de toată frumuseţea lângă poartă. Tare bun lucru o magazioară căci copiii sunt la casa lor, pădurea se termină şi lemnele se scumpesc. Unii îl sfătuiesc să o ia mai uşurel, toate se vor face cu încetul, iar el răspunde:

— Copiii mă vor crede, dar nepoţilor ce să le spun?

Apoi o ia cu adevărat mai uşurel şi exclamă cu încântare:

— Observaţi că în nicio limbă cuvântul *Unire* nu sună atât de frumos ca la noi!

Mai are o ciudăţenie: dacă trece pe lângă piatra lui vreun băieţel mai trist sau o fetiţă, merge numaidecât la magazin şi-i cumpără o pereche de papucei şi o carte. Copiii merg făloşi prin sat cu papuceii pe umăr iar cel de-al doilea dar de multe ori îl ascund ştiind de la părinţi că dacă stai prea mult cu nasul în carte, copiii tăi se vor naşte holbaţi. Eu este ferm convins că, uite, mâine dimineaţă se vor lumina oamenii la faţă şi, uitând de relele trecute, vor merge şi-şi vor înnoi soarta.

— Aşteptarea nu este nicio dată lipsită de sens, dar trebuie să aşteptăm grăbindu-ne.

În clipele de necaz, văzând că toate merg altfel decât îşi doreşte, încearcă un sincer regret că nu a murit nici la Tighina, nici pe piatra lui, acoperit de alte pietre ştie că moartea are nu numai misiunea de a stinge lumina, dar şi de a porni deşteptătorul. Lumina se stinge pentru unul, deşteptătorul sună pentru toţi.

Mânzul cu coarne de berbec

— Linişteee!

— Silence!

— Ptm nosa Kpbibatite!

— Tssst!

În minte, în inimi, şi în organele interne e vamă. Altceva nimic.

Vamă este biserica ministerului finanţelor în

particular şi a guvernului în ansamblu. Vamă în viziunea lor este şansa mântuirii noastre.

Lucru ştiut, în biserică trebuie să te închini, să crezi fără a mai pune întrebări şi să speri. Dar mai mare decât credinţa şi speranţa a fost şi va fi dragostea fără rezerve… pentru vameş. Înfricoşata judecată este munca Lui de fiecare zi.

Judecătorul a anunţat pauză de cafea.

Popoarele adunate de o parte şi de alta ale frontierei amuţiră, ridicând spre ceruri ochii înlăcrimaţi de puterea rugilor.

Iisus, Allah, Buddha, Crisnă şi cu Rama, Zaratustra, toţi zeii, inclusiv isteţul Hermes, protectorul de bişniţă, sunt rugaţi să facă uz de nemărginita lor putere pentru ca să-i priască domnului vameş cafeaua.

Doar acel care nu a trecut vreodată dintr-o ţară în alta (din păcate avem şi din aceştia, căci noi ne-am deprins să ne mutăm pe parcursul istoriei dintr-un imperiu în altul cu tot cu grăniceri) nu ştie cât de important este să-i facă bine domnului vameş cafeaua.

Bună derulare a ritualului trecerii licorii brune prin esofagul persoanei publice fericeşte naţiunile, provoacă o încălzire globală în sensul politic şi mai puţin politic al cuvântului.

Cafeaua bună înseamnă ploaie la vreme, fiindcă li se permite norilor treacă frontiera.

Cafeaua proastă înseamnă agricultură fără tractoare şi poezie naţională fără haiku.

Linişteee! Vameşul serveşte cafeaua.

Vine ora Adevărului!

Ilie Calu, vameş-maior, pogorî din înaltul lui cer şi se arătă mulţimii. Privirea sa trecu ca un laser prin oameni şi baloturi, micşorându-le semnificativ dimensiunile. După aceasta el binevoi să înjure scurt, fără răutate, într-o

singură frază cu şase subordonate, întreprinderile textile din Turcia şi se aşează pe un scăuieş de contrabandă pentru a resimţi gustul cafelei, amărui, ca soarta unui om împovărat de grijile ţării.

Nefericit gest.

În acest moment vameşul îl prinse cu coada ochiului pe Mitică Tretinu, sergent inferior la securitate care se îndrepta spre el pe picioarele sale curbate, ca de ienicer crescut în şa.

„Ăsta-i, mare rahat, te toarnă într-o clipă", gândi speriat Calu şi răcni haiduceşte:

— Bagajele la control!

Mitică, însă, aplecă spre urechea vameşului cele vreo 120 de kile, preponderent slănină, pe care le avea cu titlu de proprietate privată şi şopti cu dragoste militărească:

— La loc comanda!

— Să trăiţi, dom num…

— La loc comanda, căpitane!

Tretinu îl coborî intenţionat pe maior cu un grad pentru ca acesta să se pătrundă de importanţa vizitei sergentului.

— Să trăiţi! La loc comanda!

— Vino încoace.

Retraşi, Mitică îndreptă arătătorul său scurt şi puhav spre unul dintre sutele de călători.

— Pe ăla jigărit l-ai prins în vizor?

— Prins, să trăiţi!

— Ce-ai observat?

— Că-i jigărit, să trăiţi!

— Bă, tu nu eşti cal, ci bou. Ai băgat de seamă că în toată vama numai el nu are bagaje?

— O fi student, să trăiţi…

— Student sau spion? Mdaa, de unde oare o fi? De la Mossad? Nu cred, ăia-s băieţi deştepţi, ar fi avut grijă ca

omul lor să nu se evidenţieze din mulţime. Dar poate-i agent dublu şi nu doreşte să poarte geamantanele nimănui? Eeeh, când, dracu', vor avea spionii weekend că m-am săturat să-i tot prind pe cont propriu?

Nu ştiu de ce, sergentul Mitică voia să-l impresioneze pe vameş. Era ca şi cum ar da un *masterclass* în materie de contraspionaj. Să captureze spioni era unicul lucru pe care el îl făcea cu plăcere.

— Trebuie să-l supunem unui control minuţios.

— Să trăiţi!

Peste câteva minute ciudatul pasager fără bagaje era adus în sala pentru control suplimentar.

— Numele, prenumele şi ce mai ai, răcni sergentul Tretinu, încât tremură slănina de pe el şi tencuiala de pe pereţi. De altfel, Mitică nu era ţipălău. Pur şi simplu instrucţiunea de serviciu prevedea că duşmanul trebuie mai întâi intimidat, scos de pe fix.

— Mmmânzu… Ghi-Ghiţă.

— Fratele tău geamăn tot Mânzu Ghiţă este?

— Ddaaa, desigur… eu nu am niciun frate.

— De unde vii?

— Ddin Is-Istanbul.

— Scopul vizitei? Te previn, în vamă bâlbâitul este strict interzis!

— Înţelegeţi, ceândva ro-romanii i-au cuuucerit pe gre-greci prin forţa armelor iar gre-grecii i-au-i-au cucerit pe ro-romani prin cultură, prin mi-mituri. A re-recunoscut însuşi Ho-Horaţiu.

Mare *svoloci*, gândi Mitică. Dacă mai toarnă din astea, îl împuşc pentru tentativă de evadare.

— Băăi, tu n-ai fost în Grecia. Nici în *Horaţia*. Rapoartele agenţilor noştri secreţi arată că Istanbulul se află în Turcia. Ai crezut că cei de la ŞIŞ n-au învăţat la şcoală geografia?

— Eu v-vreau să demonstrez că Imperiul Oto-otoman a cucerit MoMoldova prin forţa armelor iar MoMoldova a cucerit Im-imperiul Otoman prin cu-cultură.

— Adică turcii s-au aflat 300 de ani sub jug cultural moldovenesc?

Astăzi Mitică avea orizont, fiindcă, în calitate de securist, a tras cu urechea pe la mai multe mitinguri.

— Nnu chiar aşa, bâlbâi Ghiţă Mânzu, dar am găgăsit probe. Este vorba despre co-coamele be-berbecului.

— Al cui era animalul şi cum a trecut frontiera? Arată-mi certificatul de origine, certificatul veterinar, declaraţia despre valoarea mărfii şi celelalte 22 de documente. Altfel voi califica cele făptuite ca tentativă de contrabandă cu berbeci?

— Co-coarnele be-berbecului este un or-ornament, bâigui Ghiţă Mânzu. îl găsim pe ar-articole brodate ori cioplite în lemn sau piatră, covoare tra-tradiţionale moldave. Dacă el se găseşte în tuturcia, înseamnă că noi i-am cu-cucerit pe turci din punct de vedere spispiritual.

— Înseamnă că în conformitate cu articolul 12 din codul 14 eşti învinuit de înaltă trădare de stat cu circumstanţe agravante pentru export ilicit de păsări şi bovine. Coarnele, ordon să fie anexate la dosar.

Mitică puse mâna pe cătuşe, dar astăzi Mânzu era norocos. Din umbră apăru discret un nou personaj pe care nu-l observase nimeni până atunci. Era colonelul Armăsaru, poreclit de iniţiaţii în probleme de securitate *criticul literar*.

— Nu vă ambalaţi, fraţilor, zise el cu multă dragoste faţă de aproapele şi apoi se apropie de Ghiţă Mânzu care o cam sfeclise:

— Tinere, daţi-mi voie să vă aduc mulţumiri din partea preşedintelui proaspăt ales, parlamentului reales şi guvernului remaniat al ţării noastre pentru spiritul

patriotic de care sunteţi invadat şi să vă doresc mari succese în realizarea nobilelor intenţii pe care le nutriţi. Nu, vă implor, nu-mi mulţumiţi! în acest caz m-aş alege cu procese suplimentare de conştiinţă pentru această tardivă intervenţie. Vă rog să receptaţi cu inima câteva cuvinte simple: în spatele nostru este Patria şi responsabilitatea ne face uneori să fim mai duri. Scuzele noastre pentru disconfort.

Eeeh, are dreptate cel care afirmă că adevărata fericire omul o poate simţi doar în vamă! Dacă nu atunci, când intră, garantat, când iese.

Răvăşit din cauza trecerii inopinate de la rece la cald, Ghiţă Mânzu pupă ca unui socru mâna colonelului.

— Vă mulţumesc, nici nu vă imaginaţi cât Vă sunt de recunoscător!

— Toate bune. Nu uita, tinere, să mă inviţi la nuntă.

Peste o clipă Armăsaru ordonă convocarea unei şedinţe extraordinare la care urma să se discute noile pericole care pot afecta bunăstarea ţării şi poporului.

Chemat să prezinte darea de seamă privind aplicarea programului de activităţi în vederea… şi aşa mai departe, vameş maiorul Ilie Calu începu în mod tradiţional:

— Onorată asistenţă, vamă este filtrul ţării…

— …iar în filtru întotdeauna rămâne ceva, interveni cam în zeflemea, Armăsaru. Apoi continuă cu o duritate şi un patetism năvalnic care întotdeauna îi înfrumuseţează pe şefi, indiferent de calibrul lor:

— *Prea v-aţi bătut joc de ţară, de străbuni, de obicei…*

Noi stăm la strajă intereselor Patriei, încercă să se linguşească Ilie Calu, dar mai rău făcu. Vameş-vameş, dar tot naiv; el credea că un maior are dreptul să-şi iubească ţara şi poporul tot aşa ca un colonel. Armăsaru îl anihilă cu parafraza unui vers pentru copii.

Uite vama ne iubeşte.
Ea de toate ne-a adus.
Ea ne-nvaţă şi ne creşte
Şi ni-i dragă de nespus.

Nedeprins cu poezia, Ilie Calu căzu. El plecă ruşinat cu tot cu gradul de maior pentru ca să revină mai târziu, la insistenţa unui văr mai armăsar decât colonelul Armăsaru. Dar lucrul acesta pentru masele de oameni care construiesc în alte ţări viitorul ţării noastre contează mai puţin.

Şedinţa era strict secretă. Prezida colonelul Armăsaru, asistau Mitică Tretinu şi, în calitate de grefier, o tânără frumuşică, cu chip de şcoliriţă. Mai purta şi cosiţe scurte, probabil pentru a-i monta pe spioni pe o pistă falsă, creându-le iluzia că în ţara noastră ei se pot simţi în securitate. Numele conspirativ al tinerei era Lili şi Liliana şi venea dintr-un bit mult îndrăgit de către colaboratorii instituţiei. Între noi fie vorba, numele atribuit nu prea i se potrivea fetei, fiindcă ea era cuminte, iar procesele-verbale le scria citeţ şi fără greşeli grave de ortografie.

Colonelul fu concis şi constructiv.

— Concluzia e clară: mânzul acesta vrea să ne pună la toţi coame şi l-am eliberat doar pentru a deconspira întreaga reţea. Voi face chiar azi demersurile necesare către forurile conducătoare ale ţării pentru a finanţa operaţiunea *Vârtejul în deşert*. Cred că, ţinând cont de starea precară a economiei, un milion de euro este suficient pentru ca elementele nonpatriotice să înceapă a tremura gândind la noi.

N-avea cine să-şi dea seama despre adevăratul şir logic ce se înfiripa în neadormita minte a colonelului. Se apropie alegerile, gândea el, şi electoratul va avea nevoie de eroi pe care să-i urmeze în calea grea spre urne. Eu voi purta drapelul! Poporul trebuie să voteze nu cu mamifere

mici în cap, ci cu armăsari! Pentru a transpune în fapt strategia mea secretă, acest *interfraier* şi mânz cu coarne este cel mai potrivit instrument.

Ajuns cu gândul până aici, colonelul dădu frâu liber imaginaţiei şi aceasta îl purtă pe nişte fantastice piscuri, unde nu toţi îndrăgostiţii de banii statului pot ajunge.

Iar Ghiţă Mânzu în acest timp gusta tihnit din fericirea de a constata că la frontierele ţării se mai găsesc urmaşi demni ai Marelui Ştefan. Ţine-i, doamne, cât mai mult, să aibă sănătate şi spor întru realizarea nobilelor lor intenţii!

Acum tunetele sfântului Ilie (Calu) nu i se mai păreau groaznice.

Trecură cam două săptămâni din ziua convocării memorabilei şedinţe. În acest răstimp înaltul Consiliu de Securitate, într-o şedinţă secretă, luă act de informaţia colonelului Armăsaru din care reieşea că elemente ostile încearcă să pună în pericol bunul nume al ţării. În presă apărură primele ştiri din care se vedea clar că acest nume va fi apărat cu toată fermitatea. Poporul se bucură şi adună în desaga goală speranţe.

Până vor fi rezolvate şi problemele pecuniare, căci pe la noi investiţiile uneori vin atunci, când lucrul este deja isprăvit, misiunea supravegherii spionului, ipoteticului proxenet şi, prin cumul, contrabandistului cu materie spirituală seculară a poporului, îi fu încredinţată domnişoarei Lili şi Liliana. Ea trebuia să devină umbra nevăzută a duşmanului. Lui Mitică, să nu se supere, Armăsaru i-a şoptit la ureche că va avea de îndeplinit o misiune mai importantă. A fost unul din puţinele cazuri când colonelul nu minţea.

Vârtejul în deşert se anunţa a fi tornado.

Într-o seară, când becurile cu neon începură a lumina în centrul oraşului, Ghiţă Mânzu traversa o stradă de la

periferie.

Gândurile lui se îndreptau spre strămoşi şi sensurile pe care aceştia din urmă le puseseră în macaturi, şatrance şi borangicuri…

În vremea aceasta vreo patru vlăjgani îl înconjurară şi-l rugară paşnic să le dea ceva de fumat, scurtă, cămaşa, pantalonii şi banii. În alt caz, tot paşnic, îi promiteau soarta ciobănaşului din *Mioriţa*. Nu ar fi fost o problemă să le obţină pe toate, căci Ghiţă al nostru era darnic din fire, dar, peste o clipă, un fel de umbră trecu printre cei patru, îi încolăci ca o coadă de vârcolac, luându-le mersul. Imediat s-au pomenit aşternuţi pe asfalt, pupând cu pietate papucii zăpăcitului Mânzu. Nimeni nu a înţeles ce a fost, ştiau doar atât: nu trebuie să treacă vreodată pe această stradă. Începură, deci, a se târî înapoi, scâncind, urmăriţi de sărmanul Ghiţă care venea în neştire după ei cu pantalonii în mână…

Colonelul Armăsaru ceru un raport asupra situaţiei la moment. Lili şi Liliana, ca o şcolăriţă exemplară, recită *Curriculum vitae* al lui Ghiţă Mânzu. Este un taxator de troleibuz, pasionat de etnografie, părinţii – ţărani liberi (între noi fie vorba, liberi de mijloace tehnice şi de alte mijloace), trei surori la şcoală, îi place să cânte la chitară etc, etc.

Detalii, desigur semnificative, căci duşmanul trebuie cunoscut în profunzime, dar Armăsaru căuta ceva mult mai important. El căuta cheia, rotiţa care pune în mişcare întreg mecanismul.

Ajungând la incidentul din stradă Lili, tot ea şi liliana, ezită o clipă. Timp suficient pentru ca experimentatul colonel să realizeze importanţa detaliului:

— Insist să-mi vorbeşti despre ceea la ce te-ai gândit în ultima clipă.

Lili şi Liliana îşi recăpătă calmul şi vorbi:

— Domnule colonel, mie mi se pare că pe el… nimeni nu-l iubeşte.

— Da, da, sunt de acord, acestea este elementul definitoriu! exclamă colonelul de parcă ar fi găsit în acest labirint Firul Ariadnei. Spionii şi proxeneţii nu pot simţi fiorii Dragostei. Primii din lipsă de inimă, ceilalţi – din abundenţa de spaţiu. Aici s-ar putea să avem două patologii concomitent.

După aceasta colonelul căzu pe gânduri, ca un yoghin. Era clar, el elaborează strategia, pune la punct detaliile viitoarei operaţiuni. Se părea că deliresază, debitând nişte fragmente de propoziţii cam de felul: … grec*ii i-a*u *cucerit pe* r*oma*n*i, mo*ld*ovenii* – *p*e turci… etnografia ca un călcâi al lui Abile… de ce plâng chitarele? a fi sau a nu fi – iată întrebarea… căci dacă dragoste nu e, nimic nu e…

Peste vreun sfert de oră colonelul reveni pe Terra. Ceva misterios şi totodată sprinţar îi lumină interiorul:

— Eu am ajuns la concluzia simplă că Dragostea mişcă sori şi stele! o luă el de departe. Ce crezi despre aceasta, sergent Tretinu?

Mitică se juca cu un mosorel ascuns în buzunar.

— Eu cred că se învârte, o făcu el pe isteţul.

— Măi frumosule, nu este vorba despre Galileo Galilei ci despre Dante, cel care a trecut prin Infern, Purgatoriu şi Paradis pentru ca tu să te poţi pătrunde de importanţa misiunii încredinţate de Patrie. Altfel, numele tău s-ar scrie nu cu „T” ci cu „K”.

Nu era niciun pericol că Armăsaru l-a numit pe Mitică cretin, fiindcă de zis i-a zis, dar nu i-a explicat ce înseamnă. Altceva conta: pentru prima dată în viaţă colonelul îi spunea sergentului că e frumos. Eh, dac-ar fi ştiut Tretinu ce importanţă are frumuseţea pentru colonel şi pentru sfânta cauză a combaterii exportului de amor! Nu

bănuia, dar avea să se convingă degrabă că *Vârtejul în deşert* nu este un nume care ar putea fi luat în deşert.

— Concepţia operaţiei este următoarea, deveni sever colonelul. Întrucât obiectul pe care-l ţinem în vizor nu este iubit de nimeni, trebuie să-i dăm şansa de a cunoaşte Dragostea. Un spion îndrăgostit este ca o corabie fără timonă, iar un proxenet îndrăgostit este ca un Ceahlău ce se opune imoralităţii. Să trecem la misiuni: sergentul Mitică Tretinu în trei zile intră în rolul unei fermecătoare domnişoare care a venit în ţara noastră din Turcia pentru a studia mostre de artă populară aplicată…

La auzul acestor cuvinte cele 120 de kilograme ale lui Mitică eliminară pe loc cam vreo căldare de apă sărată.

— Cu-cum, eu, tur-turcoaică???!!! (Mitică era, totuşi, patriot). Cu de-astea… de domnişoară??? (Mitică era, totuşi, bărbat).

Mirându-se aşa, sergentul aruncă o privire întrebătoare spre Lili şi Liliana care, se poate spune, era şi fermecătoare. Colonelul nu lăsă această privire neobservată.

— Înţeleg că doreşti să inversezi rolurile, gândind eronat că unei femei i se potriveşte mai bine un rol de femeie, dar, în acest caz, cine o să scrie procesele-verbale?

Mitică nu avea un răspuns la această întrebare. Atâta doar, resimţea un dureros regret că în anii de şcoală nu a învăţat cum se scrie un proces-verbal. Totuşi încercă să se mai opună:

— Dar kkkilogramele mele?

— Avem profesionişti de marcă în acest domeniu.

— Dar cei aproape 2 metri înălţime ai mei?

— Ooo! Eşti un veritabil model!

— Dar vocea mea de bas, pantofii cu numărul 46 şi ochii albaştri?

— Am răspuns deja la această întrebare. Avem

profesionişti. Pot adăuga doar atât: în arborele genealogic al familiei tale se găsesc nume de sultani, fiindcă o străstrăbunică de a ta cu ochi albaştri a fost legată butuc şi nu a reuşit să sară de pe vas în valurile Dunării. Aşa s-a pomenit în harem.

Mitică mai să plângă.

— Eu, sergent de securitate, să fac declaraţii de dragoste unui etnograf?

(Dincolo de toate, Mitică îşi iubea meseria).

— O femeie de valoare nu face declaraţii de dragoste. Ea acceptă sau respinge declaraţiile altora. În numele prosperităţii Patriei îţi ordon să le accepţi.

— Şi dacă-i va trece prin cap să mă…

— Îmi place că începi să gândeşti strategic. îi vei spune că în clipa aceasta te doare capul. Înfrânându-i pornirile sexuale, îl vei face să arunce în luptă rezervele, să scrie poezii şi, în sfârşit, să-ţi destăinuiască criminalele sale intenţii.

Nimeni nu avea vreo şansă să afle că Armăsaru îl făcea pe Mitică fată mare mai mult pentru sine, dar, de cine a spus că e interzis să îmbini în munca ta utilul cu plăcutul?

Mitică Tretinu era emoţionat că în faţa unei devastatoare iubiri de care vrei să scapi, dar înţelegi că nici moartea nu te poate salva.

— Las, că-i arăt eu iubire!

Ghiţă Mânzu de trei zile-ncoace îşi făcuse viză de reşedinţă în sânul lui Dumnezeu.

Cercetările sale ştiinţifice despre care nu suflase un cuvânt în altă parte decât în vamă, i se părea că vor aduce degrabă roade, îmbogăţind ştiinţa naţională cu date şi concluzii inedite. Cariera unui strălucit savant etnograf îi zâmbea dincolo de copertele a câteva caiete de 12 pagini cusute launloc şi împestriţate cu notiţe de călătorie. Una

peste alta, şeful parcului de troleibuze, o brută greu de găsit în altă parte, încetă să mai înjure, când îl vedea, iar la o adunare îl pomeni de bine, deşi nu prea avea pentru ce. Îngerul păzitor îi era aproape şi cei care încercau să-l ofenseze îşi cereau scuze fără ca el să le ceară acest lucru. Nişte vlăjgani care au vrut să-l agreseze i-au propus pace şi îi ofereau fără plată, ca unui frate, scurtele şi pantalonii lor.

Ce să-şi mai dorească un om căruia, în afară de bani, doar acestea toate îi lipseau? Se ştie ce – Dragoste. Poţi să fii patronul parcului de troleibuze, dar dacă dragoste nu ai, eşti şomer. Inima lui se deschisese ca o floare de la porţile de piatră ale meşterilor populari şi nu mai voia nici să se ofilească, nici să se închidă. Inima lui aparţinea dragostei şi dragostea umbla haihui.

Dar Ghiţă Mânzu nu se mutase degeaba cu traiul în sânul lui Dumnezeu. Minunile continuau să se întâmple.

Într-o seară, când troleibuzul său se golise de pasageri, în salon intră, ca un inestimabil dar al Proniei, o mândră fecioară. Doamne, ce frumoasă era! Avea trupul tras ca prin inel, iar pletele negre se jucau pe umerii dezveliţi discret. Sânii tari ca de piatră (sau de os) îi veneau lui Ghiţă la nivelul ochilor şi-l hipnotizau. În jinduitul râuleţ dintre mamele, o, doamne, atârna pe un lănţişor de aur un semn, mai degrabă un ornament, pe care etnografii îl numesc *Coarnele berbecului*. Multicolora haină orientală acoperea picioarele misterioasei necunoscute şi te obliga să le redesenezi tu însuţi cu puterea imaginaţiei. Se înţelege, într-un asemenea desen nu era loc pentru nişte picioare de cavalerist. Şi toate, toate contrastau halucinant cu nişte ochi făcuţi din peruzeaua Mării Marmara şi cu nişte buze date în flăcări… Ah, această necunoscută venea concomitent din Eden şi din harem.

Ghiţă înlemni, îşi feri ochii, simţindu-se nevrednic să admire o asemenea minune, dar minunea îi zâmbi anume lui. Nepământească făptură îl salută în turceşte, ducând graţios palma cu degetele lungi, inelate la tâmplă:

— Bonjour!

— Bubu-bu-na… bi-bi-bi-ne aţi… răspunse în limbă de stat nenorocitul Ghiţă.

— Eu sunt Sultana-şahrazada-Roxolana de Baiazid. Am venit din Turcia pentru ca să te cunosc. Mi-am pierdut liniştea, când te-am văzut în Istanbul la un butic de shaurma, mâncând durum, şi am înţeles că este ceva cu mult mai important decât toate lăzile cu aur şi diamante pe care le-am moştenit de la străbuni. Mai e mult până termini munca?

Ghiţă nu-şi încheiase programul, dar îi făcu semne şoferului că poate pleca cu troleibuz cu tot unde o vrea, inclusiv la bunica la ţară, şi ieşi ameţit de parfumuri şi vise din salon:

— Doamne, dacă mi le dai toate pe pământ, ce-mi rămâne în cer? Dar, oricum, îţi mulţumesc!

Tremurătoare ca frunza plopului din cauza sentimentelor multe şi de tot soiul, străstrănepoata lui Baiazid îl prinse strâns pe Ghiţă de braţ. Poate se temea că alesul ei ar putea să fugă… din viaţa ei. Tot de emoţie biată fată şchiopăta ceea ce-i conferea şi mai multă graţie. Ghiţă se simţi subit bărbat şi jură în barbă să o apere de toate gropile agresive ale trotuarului. Voia să-i spună ceva ca să spargă penibila tăcere şi prima ce-i trecu prin cap fu să-i recite un fragment din Scrisoarea a III-a. Aşa şi făcu, încheind cu celebra întrebare retorică:

— Voi sunteţi urmaşii Romei?

Poezia i-a plăcut tare mult Sultanei. Se cunoştea că o aude pentru prima dată. În acelaşi timp ar fi vrut să afle şi ceva din viaţa şi preocupările flăcăului pentru care a făcut

atâta amar de drum.

— Aş vrea să-ţi cunosc visele şi tainele.

Acesta era colacul salvator pentru Ghiţă Mânzu. Începu să povestească fără şir despre preocupările ţăranilor noştri atunci, când nu luptau cu turcii. Ei creşteau pe lângă case o plantă care în latineşte se cheamă canabis. (Turcoaica deveni deosebit de curioasă, dar nu urmă decât Povestea cânepii). Mai apoi, ţăranii adunau coji de ceapă, coji de nuci, rădăcini de plante, poame şi cu ele vopseau cânepa şi lâna toarsă. Culorile naturale nu-şi pierd intensitatea nici după o sută de ani, nu-ţi otrăvesc ochii prin stridenţa lor şi nu sunt cancerogene. Ţărancele purtau fote şi îi cu râuri brodate, iar poalele cămăşilor le împodobeau cu mâţişori, elemente ornamentale împletite…

Sultana asculta, respirând greu de emoţie. Povestea dură cam patru ore şi jumătate…

Normal, o lecţie atât de extinsă de etnografie o cam obosi pe frumoasa turcoaică şi, aproape de miezul nopţii, o prinse un nestăvilit dor de casă. Eliberă, deci, braţul alesului şi făcu un pas înapoi. Ghiţă Mânzu nu îndrăzni săi reţină mâna, dar, oricum, făcu un pas spre ea. Fata se împotrivi:

— Nu, căci dacă mă află mama… Şi, apoi, turbulenţele acestea magnetice…

Ar fi fost mai convingător să zică „tata”, dar atunci îi apărea în minte chipul colonelului Armăsaru şi riscă să rămână demachiată.

Sultana porni şchiopătând fermecător, iar Ghiţă Mânzu o privea paralizat din al nouălea cer. La vreo sută de metri un cetăţean turmentat o întrebă pe turcoaică dacă n-ar vrea să se culce cu dânsul, dar în aceeaşi clipă o coadă de vârcolac trecu pe lângă el şi îi luă piuitul.

— Ah, Şahrazada, parcă am fi din *şi una de nopţi*,

şopti înfiorat Ghiţă.

— Atâta doar că se întâmplă între un taxator şi o descendentă din neam de sultani. Greu de crezut căci, dacă e pe sincere, eu sunt un cenuşar, ce a găsit ea în mine?

Sultana nu găsise deocamdată, nimic, dar spera să ia un premiu pentru munca supra program şi, evident, pentru sacrificiu în numele prosperităţii ţării.

La a doua întâlnire Ghiţă veni cu o torbă de medicamente împotriva răcelii, căci i se păru că dragostea lui are vocea puţin căzută. Era semn clar de dragoste.

Sultana îi răspunse că preferă tratamentul naturist. Ghiţă deveni mândru, aflând că fata este nu numai frumoasă, dar şi înţeleaptă:

— Are grijă de sănătatea urmaşilor.

Fără să fie întrebat, băiatul îi destăinui:

— Sultana, eu am citit astă noapte biografia marelui Baiazid. Mie mi se pare că Timur-Lene nu trebuia să se poarte aşa de urât cu el.

În acel moment i se păru că fata tremură de mânie. Ca să-i treacă, Ghiţă trase aer mult în piept şi turnă dintr-o singură expirare:

— Sultanaeuteiubesc!

Era prea mult pentru o fiinţă firavă, nicio dată sărutată de un băiat, şi fata duse palmele la ochi:

— Lasă-mă să mă gândesc.

Stătu aşa pe gânduri vreo zece secunde:

— Dar, dacă accept, îmi vei povesti totul-totul despre tine?

— Tot ce vrei! Lumea va fi a noastră!

— Bine… am să-ţi spun… mâine.

Şchiopătând de emoţii, Sultana se îndepărtă. Ceva se schimbă în interiorul ei. Schimbarea era provocată de gustul amar al unei întrebări fără răspunns:

— Pe el, se zice, nimeni nu-l iubeşte. Dar pe mine, pe mine cine m-a iubit vreodată?

O misterioasă sevă i se prelinse pe inimă şi ea făcu „ţac” ca un schimbător de viteză.

Operaţiunea *Vârtejul în deşert* lua amploare.

— Proxenetul va face nişte dezvăluiri, dar acesta nu este decât un pas, vorbi la următoarea şedinţă secretă colonelul Armăsaru.

— Oricând se poate dezice de nişte cuvinte dictate de febră iubirii. Trebuie prins în flagrant. îi vom da şansa de a vinde pe cineva în Turcia. Evident, Sultana nu poate fi traficată din două motive: în primul rând proxenetul o iubeşte, în al doilea rând ea este turcoaică şi de neam mare. Momeala va fi Lili şi Liliana. Epicentrul acţiunilor se mută, deci, în Istanbul. Pentru rezolvarea detaliilor tehnice – o săptămână. Chiar azi Sultana îl va invita pe iubitul ei în Turcia pentru a-i face cunoştinţă cu socrii. îl va ajuta să-şi întocmească şi actele necesare. Acu-i-acu, fraţilor!

Fraţi în sala de şedinţe nu erau…

Mitică era nu numai sergent, dar şi băiat ca toţi băieţii. Ştia să delimiteze funcţiile de serviciu de plăcerile vieţii. Înainte de plecarea în Istanbul întâlni o tânără drăguţă care-i plăcu. Relaţiile avansară repede şi, la câteva zile, el o invită într-un cadru intim, la el acasă. Fata acceptă. Se făcură nişte preparative sumare şi iată-i rămaşi în doi. Mitică povesti despre apropiata plecare în Turcia, în detalii nu intră, nu, nu-i nimic serios, trebuie să prindem un spion. O mai întrebă ce să-i aducă din Istanbul şi scaunele pe care stăteau cei doi au început a se apropia unul de altul. Întâmplător, parcă, mai trebăluind prin jurul mesei, fata se pomeni cuprinsă de braţele vânjoase ale tânărului. Cât de puţin rămăsese de făcut, dar în următorul moment interveni catastrofa. În ultimul moment Mitică nu se mai simţi bărbatul de odinioară ci… fata din Turcia.

Înţelese într-o clipă dramă pe care o trăia şi vorbi singur, cu o fermitate de om nebun:

— Îl omor!

Pe cine voia să omoare, nu precizează. Cred că pe primul întâlnit în cale, dacă acesta ar avea numele Ghiţă.

Dar pericolul cel mare venea asupra etnografului amator din altă parte, fiindcă rari sunt cei, care ar ezita să sacrifice în numele unei vieţi mai bune, un mânz.

În ciuda gabaritelor sale, Boeingul alunecă uşor pe pistă şi se avântă spre tării cu cutezanţa viselor lui Ghiţă Mânzu.

Întâmplarea făcu să se afle pe locul de alături Lili, o tânără drăguţă, cu chip de şcolăriţă şi lucrul acesta îl lăsă pe băiat un pic contrariat:

— Ce mai părinţi! Cum să laşi copilul să se plimbe de capul lui cu avionul. Ei nu i-ar strica să se mai joace cu avionuţe pe terenul picilor.

Puştoaica era cuminţică, dar dornică de vorbă. La început lucrul acesta fu un pic enervant pentru băiat, fiindcă el pierdea mereu firul discuţiei şi-şi îndrepta privirile spre hublou, unde, pe fundal albastru-profund, se profila chipul unei frumoase turcoaice, chip pe care numai el îl putea desluşi.

Ei, dar un sentiment mare începe cu greu într-un piept mic. Fata îl luă cu binişorul şi el îi povesti despre ce minuni i se întâmplă în ultima vreme, despre dragostea ce l-a copleşit, despre întâlnirea ce urma s-o aibă cu descendenţii străluciţilor sultani şi despre apropiata sa însurătoare.

O, sinceritate, tu eşti cel mai frumos arhaism.

La rândul ei, tânăra i se plânse că o duce cam greu căci are în grijă să trei surori mai mici. Pleacă, deci, în Turcia, unde i s-a promis un loc de muncă. Ea ştie să danseze şi să cânte la chitară, şi, dacă-i merge bine

băiatului, poate găseşte şi pentru ea ceva:

— Eu sunt cam zăpăcită, poate luaţi la păstrare paşaportul meu ca să nu-l uit pe undeva.

Flăcăul acceptă cu bucurie.

Savanţii au constatat că avionul zboară de două ori mai repede, dacă oameni iau cu sine de acasă un capăt de vorbă. La aterizare lui Ghiţă i se părea că soarta i-a mai dăruit o şansă. Mai aveau timp şi au mers să se plimbe de la *Cornul de aur* pe prospect până la catedrala *Sfânta Sofia*. Prin pânza ornamentelor ei găseau şi unele caracteristice artei medievale din Moldova şi unisonul de idei le făcea bine. Atât de bine, încât flăcăul îşi şopti:

— Dacă nu ar fi fost Sultana…

— Ce să-i faci, nu noi alegem dragostea, dragostea ne alege pe noi. Într-un târziu, când ajunseră la o adresă pe care Ghiţă o avea scrisă, el zise cu emoţii:

— Ei, doreşte-mi succes, mă aşteaptă soarta. Eu nu voi uita de tine.

— Baftă.

Pentru mai multă siguranţă, fata îl petrecu până la uşă şi, când aceasta se deschise, îl împinse uşurel înainte. Ştia că nu este treabă uşoară ascensiunea pe muntele fericirii.

Noaptea din pletele Sultanei lăsase un colţ de văl şi pe chipul ei. Plângea ceva în ea, dar, ce să-i faci, în adâncurile inimii apa e de cele mai multe ori sălcie.

Ghiţă uită de lume şi, îngenunchind, începu să-i recite ceva dintr-o telenovelă. Tirada o lăsă pe descendenta lui Baiazid rece. Erau la cam a zecea întâlnire şi Sultana şi-a dat seama ce fel de spion şi traficant este Ghiţă Mânzu. Ea, adică el, se simţi jertfa unui moft sau joc.

— E ca în partidele politice, gândi, unii aleargă şi alţii trag foloasele.

Această circumstanţă n-avea cum să-l absolvească pe

Ghiţă de vină, fiindcă din cauza acestuia Tretinu a pierdut tot ce a avut mai scump. Orice joc trebuie să aibă un final.

Mătăsurile foşniră şi de sub ele ieşi la iveală surdina unui pistol.

— Până aici! Vei plăti, jigodie, pentru toate!

Vai de cel care n-o întreabă la vreme pe femeie ce o doare. El riscă să se convingă că tristeţea ei este umbra pe care o lasă fulgerul lui Zeus.

Ghiţă aştepta glontele cu gura căscată. Cătarea pistolului se ridică încet spre fruntea tânărului apoi coborî puţin, căutând ceea ce-l deosebeşte fiziologic pe bărbat de femeie. Răzbunarea trebuia să fie una specială.

Şi de data aceasta Ghiţă Mânzu fu norocos. O umbră misterioasă, ca o coadă de vârcolac, se roti în jurul Sultanei şi, peste o clipă, răsună o tiradă de sunete seci. Plesneau cataramele de la corsete. Biata Sultana începu să capete pe loc proporţii, mătăsurile plesniră şi ele, lăsând vederii un piept împădurit şi nişte picioare viguroase de ienicer crescut în şa. Transformarea nepoatei lui Baiazid în sergent de poliţie poate fi demnă de inspirată pană a lui Ovidiu. Doar în Metamorfozele exilatului poet s-ar fi putut găsi aşa ceva.

Când în cameră intră, ca un sfetnic bun, colonelul Armăsaru, atmosfera era dezolantă. Mitică plângea şi înjura, bătând cu pumni în podea iar Ghiţă Mânzu se ruga să vină moartea.

Armăsaru ar fi îndeplinit ruga lui Ghiţă şi sfârşitul ar fi fost logic, dar între cei doi stătea cuminte ca o şcolăriţă, cu pistolul lui Mitică în mână, Lili şi Liliana. Ea fusese va

Reolacul. Colonelul renunţă la planul iniţial, fiindcă, la moment, Mitică prezenta un interes mai mare. Armăsaru se aplecă spre sergent şi-i mângâie părul negru ca abanosul de sub care răzbeau fire blonde.

— Ai făcut un lucru mare, dragul meu. Am emis ordin

de premiere.

Mitică mai sughiţa, dar nu ca la început.

— De facto, continuă colonelul unicul beneficiar al întregii operaţiuni eşti tu, Mitică. De curând a fost adoptată legea şanselor egale. În faţa ta se deschid nişte perspective nebănuite. Ai dreptul să alegi. Unde ai vrea să te duc – la spital sau la miting?

Mitică tăcu, căci alegerea nu era dintre cele uşoare, în cele din urmă bâigui:

— La miting…

— Bravo, iubitule. Am ştiut întotdeauna că eşti deştept şi ai grijă de propriul viitor. Acum avansează, apără-ne drepturile!

În camera de hotel au rămas doi: Ghiţă Mânzu şi Liliana. O întrebare nu-l lăsa pe băiat să respire:

— Spune-mi, te rog, totul a fost de la bun început o înscenare?

— Nu, mie mi-ai plăcut cu adevărat. Apoi, orice om trebuie să aibă măcar un fragment din simţul dreptăţii. Ziceai adineaori de soartă şi atunci m-am gândit şi la mine. Ce ar fi dacă durăm soarta în doi.

Ghiţă avea o fisură în suflet, dar observă că această copilă reuşeşte să acopere golul exact ca un element de puzzle. Se ridică şi o primi în braţe ca pe un pui care caută alinare. Mai apoi, ca să nu mai fie vreo vrăjeală, cei doi au mers la celebra coloană ce transpiră care, se zice, le limpezeşte oamenilor privirea.

Eeeh, ciudată-i viaţa asta, uneori moartea dragostei pune temelie iubirii!

Cam atât.

Colonelul Armăsaru a avut nişte proxeneţi de rezervă şi a ştiut cum să justifice cheltuielile. Electoratul care, de când s-a născut, vrea un trai mai bun, a rămas impasibil, dar a venit aproape sergentul superior Mitică Tretinu.

Acesta din urmă a avansat mult în munca de combatere a discriminării sexuale şi uneori simte o irezistibilă dorinţă de a fi cadână.

Ghiţă Mânzu după căsătorie, şi-a schimbat numele în Roibu. Ciudăţeniile sergentului superior Tretinu nu-l interesează. El stă bine-mersi lângă nevastă şi, fiindcă o iubeşte, nu ia nicio dată bătaie. El îi cântă soaţei la chitară şi ea lui – din gură.

Somnul, conform miturilor, este fratele morţii şi de aceea SIS-ul nu doarme. Acum pregăteşte în mare taină o operaţiune masivă de combatere a birocraţiei şi corupţiei. Parte din acţiunile operative vor fi derulate în pădurile dintr-o nu ştiu care Guinee. Conducătorilor unor triburi de canibali de acolo, se zice, supuşii le fac la sărbători, cadouri, deşi legislaţia în vigoare nu prevede aşa ceva. Este clar, aceste cadouri se fac pentru ca supuşii să nu fie mâncaţi.

E pericol ca acest prost obicei să ajungă şi pe la noi şi colonelul Armăsaru împreună cu sergentul Tretinu nu dorm nopţile gândind cum să combată acest flagel.

Lecţia de business într-o după amiază prăfuită de răpciune, pe ţarina nu ştiu cărui sat, doi uncheşi se căzneau din răsputeri să iasă secerând la marginea unui lan de porumb apărat cu îndârjire toată vara de tirania sapei.

Unul era verde, cam la anii, când omul încă nu realizează clar că-i însurat, al doilea – mai consistent – din cei care ştiu bine că-s însuraţi, dar încă nu înţeleg de ce. De altfel, aceste detalii nu au în povestea noastră o importanţă prea mare. Poate să vă vină a râde, dar fabula o vor mişca spre logicul final nu femeile, ci bărbaţii.

Sisifii noştri munceau din greu. îi făcea să persevereze, înfruntând pădurea deasă de buruiene uscate ce acopereau firele anemice de porumb, o damigeană plină

cam pe jumătate cu vin, pusă cu bună ştiinţă şi de comun acord pe hat.

Se ştie bine, perseverenţa, dacă nu cumva insişti în prostie, este mama succesului. Peste vreun sfert de oră cei doi, obosiţi dar fericiţi pentru că au reuşit să scoată două rânduri la capăt, zăceau pe iarbă cu generoasa canistră între ei.

Dacă te afli la ţară mai mult de jumătate de ceas îţi vine, fără să vrei, un gând: rar filosof reuşeşte să fie şi ţăran, dar şi mai rar ţăran care reuşeşte să nu fie filosof Porumbul, vorba cântecului, iaca este iaca nu-i, dar problemele Patriei sunt veşnice ca buruienele câmpului.

— Mdaaa, bade, făcu uz cel tânăr de o plastică expresie ţărănească, buruienele nu ştiu de sărbătoare…

Din spusele lui se putea lesne trage concluzia că loboda, ştirul şi ceilalţi duşmani ai culturilor agricole sfidează cu inimaginabilă impertinenţă Biblia, Talmudul, Coranul şi, mai ales, Constituţia.

— Selecţie naturală.

— Observă cu înţelepciune consistentul care apărase doi ani Patria pe un Ian de măzăriche ce aparţinea unui gradat din armată.

Tăcură o vreme, contemplând profunzimea cerului, apoi, fiindcă mai aveau ceva adevăr în canistră, se apucară să găsească răspunsuri şi la alte întrebări de importanţă universală.

— Badei, ’neata eşti om umblat prin lume, ai fost şi la Chişinău, şi la armată. Nu poţi să-mi spui, de ce ţăranul nostru pe care-l doare inima de soarta pământului este aşa de chinuit?

— Aşa o venit vremea, băiete, banii vin numai la cei pe care-i doare în cot.

Trebuie să vă spun că cel consistent, înainte de a-şi face ţăhărci, citea ce este scris pe peticele de ziar.

— Bade, dar cum să facem ca să ne doară şi pe noi în cot?

— Eheee, asta-i boală ascunsă. Nimeni nu spune ce-l doare, când îl doare în cot.

— De ce nu spune, bade?

— Dacă ar începe să-i doară pe toţi odată în cot – de unde atâţia bani? Iar fără bani cum să lucreze magazinele?

Tânărul avea coatele zgâriate de frunzele de porumb şi chiar îl dureau. Din această cauză nedumerirea lui crescu. Noroc, însă, că i se oferi la vreme cană plină.

— Aşa om duce-o până a veni *zdohna*, frate. Banii *nu chică* din cer.

— Dar tot n-ar strica să ne doară şi pe noi vreodată în cot. Eeeh, bade-bade, dac-ai şti ce vis am eu…

— Nu-ţi pare că dormi cam mult?

— Eu am auzit că banii îs aduşi cu trenul. Ca… sfecla de zahăr. Şi cineva se plimbă încolo-încoace prin vagonul acela plin de bani ca prin coteţ. Trăiec, bade, spurcaţii. Ei de ce nu m-ar lăsa şi pe mine să stau vreo cinci minute în vagonul cu bani? Că şi eu îs botezat.

— Numa te strici la inimă pentru că la ieşire te controlează prin buzunare…

Bine a zis cine a zis că nu se cade să ascunzi visele.

Lumea te aude şi râde iar îngerul tace şi scrie. Minunea se întâmplă fără zăbavă. La un moment unul din cei doi observă că vinul din cană începe să tremure, deşi părea că n-are niciun motiv. Peste o clipă pe cer apăru încă un soare care revărsa pe pământ o lumină albastră ce-ţi lua vederea.

— Mătincă scapără. Amuş are să ne detune.

— Hai să îngropăm canistra! Iute!

Pe cer nu era niciun nor. Soarele se prelinse pe pământ apoi, răcindu-se puţin, se prefăcu într-o adevărată farfurie zburătoare. Din ea, fără să deschidă vreo fereastră

sau uşă ieşiră doi verzi: unul lung şi uneori transparent, altul scurt, opac şi chel.

— Frunzuliţă de măr dulce, vorbă bună mult aduce! începu să cânte pentru agricultorii noştri chelul. Se vede că pe acolo, de unde veneau, el este expert în probleme de geopolitică. Acum punea accent pe paşnica misiune a extratereştrilor.

— Ce-o zis, bade? întrebă terestrul cel tânăr care din bogatul patrimoniu folcloric autohton ştia numai două rânduri ale unui cântec modern în care iubita era numită cu multă dragoste idioată.

— O zis să taci şi să nu te mai holbezi aşa. Ce dracu', n-ai mai văzut farfurii zburătoare?

— Ap, am mai văzut eu, dar… ferestrele erau altfel.

Ca să nu mai rămână vreun dubiu în privinţa bunelor intenţii ale oaspeţilor, chelul răsuci un fel de nasture de la haină şi, cuprins de inspiraţie, îi trase o bătută strămoşească la un fel de drâmbă intergalactică. Debutul a avut efectul unei întâlniri preelectorale, fiind confirmat adevărul zicalei Drâmbă bună rod adună.

— Noi este Kasiopeia! Noi pe voi iubire mare! preluă ştafeta vorbirii transparentul care, se pare, nu era la fel de versat în probleme de romanistică.

— Noi vrum colaborare şi egalite pentru fratemite! Vrem vouă bun.

— Să vă fie inima după cum vi-i vorba!

Formalităţile fiind respectate, chelul coborî de pe farfirie, se apropie de lanul, unde crescuse ca şi cum porumb şi rupse o stiblă brună de lobodă. Seminţele le măcină uşor între labele mâinilor lui fosforescente şi ele luară foc ca praful de puşcă. Chelul dădu o rafală de râs cosmic.

— Soluţiahahaha! Perfect pentru motorul farfuriei noastre!

După ce întreţinu cu transparentul un scurt dialog într-o limbă, din considerente lesne de înţeles, mai rar savurată de pământeni, chelul afişă un zâmbet ce i-ar fi lăsat paf pe toţi americanii:

— Noi am brăzdat Universu-n lung şi-n lat, dar aşa buruiene n-am aflat! Sunteţi cei mai bogaţi dintre galactici!

Transparentul confirmă:

— Voi salvat Universul cu combustibil ecologic pur!

— Ei, dacă ziceţi neavoastre. Nu ne-om mai sfădi de la atâta lucru.

— Am dori să semnăm un contract. Voi la noi livrat seminţe de loboda iar noi dădut vouă, cum se zice, seminţa de bani.

— Dar câţi bani ne daţi? sări neautorizat tânărul.

Consistentul îl privi cu severitate, dar cuvântul zburase deja. Busuiocul trebuia dres pe cale diplomatică:

— Nepotul meu a vrut să spună că şi a neavoastră-i muncă, şi a noastră tot muncă este. Ne-om înţelege că doar oameni suntem.

— Umanoizi, preciză chelul. Cum să nu ne înţelegem?

— Şi… cam cât kilogramul, dacă nu-i cu bănat?

— Din păcate, comerţul interplanetar nu poate fi efectuat la kilogram, kintal şi tonă din cauza diferenţelor gravitaţionale. Noi propunem o metodă nouă, proaspăt inventată de cei mai buni savanţi de la Academia Kasiopeia. Ea se cheamă *Sac la sac*.

— Noi vă dăm un vagon de lobodă! Sări, iarăşi neautorizat, tânărul.

— În cazul acesta primiţi un vagon de bani.

Tereştrii rămaseră cu gura căscată. Mai ales tânărul asupra căruia cuvântul vagon avu efectul unei lovituri de ciocan în cap.

— Cum aţi zis neavoastre, ne înţelegem noi că doar…

umanoizi suntem. Mai lasă unul, mai dă altul…

— Atunci semnaţi contractul.

Dintr-o cută de la burta chelului, care era şi printieră, şi fax, şi skaner apăru în câteva exemplare, contractul. Conform acestui document de colaborare intergalactică în răstimp de o lună calendaristică de pe Terra cetăţenii Ghică şi Nică urmau să adune un vagon de seminţe de lobodă lucru pentru care casiopeienii se angajau să plătească un vagon de lei moldoveneşti bani keş. Contractul era franco: cheltuielile de transport şi le-au asumat galacticii, fiindcă mijloacele tehnice de care dispuneau uncheşii noştri – o roabă şi o haraba – corespundeau standardelor interplanetare de locomoţie doar la capitolul folclor. Sub textul documentului apărură degrabă patru semnături: două lungi şi două grase. Semnat-parafat-arhivat.

Despărţirea a fost chiar mai dulce decât întâlnirea. Momentul culminant l-a constituit interpretarea *în cuadro* a bitului Lobodă, lobodă, toată lumea-i slobodă! care oaspeţilor le plăcu în mod deosebit, deşi unele cuvinte precum mândră, pat şi îhâhî ei nu le înţelegeau. Este adevărat, nu totul se face în farfurie.

Se vede, au cântat prea tare, fiindcă, la un moment, pe fruntea transparentului începu să clipească ochiul verde al unui becuşor. Oaspeţii îşi făcură în regim de urgenţă bagajele şi se pierdură în tării cu farfurie cu tot. Niciun fir de iarbă nu trăda prezenţa lor acum câteva clipe pe aceste mioritice locuri.

— Ce-a fost asta, bade, că ’neata eşti mai umblat prin lume? Ai fost la Chişinău, ai fost la armată…

— A fost o corabie cosmică.

— Aaa! Da poate am visat?

— Tu, poate, dar eu uite ce am.

Zicând acestea, mustăciosul desfăcu pe genunchi

contractul literele căruia luceau ca stelele.

— Acesta este document. Cu dânsul, dacă ceva, poţi să te duci şi la procuror.

Seceratul nu mai avea rost. El, dacă e pe sincere, nici până acum nu avusese, dar poţi să scapi de gura muierilor altfel decât apucând-o dealurile?

Un singur detaliu umbrea bucuria celor doi. Era greşeala pe care nu şi-o puteau ierta:

— Cum am putut să scăpăm din vedere? Ei, cum am putut? O venit oamenii ceia la noi şi un pahar de vin nu le-am dat. Nu-i omeneşte şi nici umanoideşte.

— Nu te mai căzni, bade. Era să ne bage alt contract, da noi vin de vândut n-avem. Ş-apoi mă gândesc eu, las saducă banii. Atunci, nu te uita că-s verzi, îi facem rozovei la botul farfuriei.

Rezolvată fiind şi problema mustrărilor de conştiinţă, potenţialii oligarhi porniră spre casă. Satul nu-i văzuse niciodată pe cei doi venind de la ţarină atât de devreme, atât de serioşi şi cu vinul băut numai pe jumătate. E clar că se întâmplase ceva ieşit din comun. Doamne fereşte de mort şi de aceea toţi încercau s-o ia în glumă:

— Ce-i, fraţilor, aţi prins balaurul?

— Prins. Dacă-i dau drumul, rămâi fără ce ai în pantaloni.

Ici o vorbă, colo – două, iată-i ajunşi acasă. Nevestele, când îi văzură veniţi aşa devreme, au dat liber muzicuţelor, dar cântecul de data aceasta dură foarte puţin.

— Nevastă, ian deschide casa mare şi adă un ulcior de vin proaspăt că avem o vorbă serioasă.

Ca să vezi ce poate face contractul din om.

De cum s-au văzut în casa mare, uncheşii noştri au alungat hotărât nevestele afară şi au încuiat uşa pe dinăuntru. Acum se putea vorbi.

— Badei, ’neata eşti mai umblat prin lume, ai fost şi la Chişinău, şi la armată. Nu poţi să *pribluieşti*, cam câţi bani încap într-un vagon?

Consistentul chibzui o vreme.

— Într-un vagon încap bani mulţi. Depinde cum îi clădeşti.

— Tare mă tem c-or pune în saci numa lei de unu.

— În contract este scris că jumătate din lei vor fi de o sută şi altă jumătate de cinci sute.

— Ap ’neata, te rog, să nu mi-i împingi pe toţi cei de o sută mie. Că şi eu am iscălit.

— Vorbeşte mai încet că cei de sus ne aud!

Următoarele două ore au trecut în dezbaterea spinoasei probleme, formulate succint: *facem cu* banii?

Până la urmă trei probleme majore au avut prioritate. Prima ar putea fi formulată cam aşa: *închiderea gurii publicului care, în loc să sărute mortul pe frunte, vine în ograda omului şi-i pupă pe gospodari în alt loc*. Acest obiectiv major prevedea achiziţionarea pentru comând a unor podişoare cu zece centimetri mai lungi. A doua problemă: Ştergerea nasului celor care merg pe drum şi de acolo îi pupă pe gospodari într-un loc. Programul de acţiuni includea înfrumuseţarea casei şi construirea lângă poartă a unui şopru pentru că stăpânii să aibă unde trai. Ultimă problemă majoră ţinea de asigurarea unui profund sentiment de recunoştinţă din partea sătenilor şi prevedea deschiderea în centrul satului a unui magazin de murături. Au mai fost stabilite responsabilităţile în business şi infrastructură şi cu această primă şedinţă organizatorică a luat sfârşit. Nu înainte, însă, ca cei doi să jure că-şi vor ţine bine limbă după dinţi. Pentru a monta curioşii pe o pistă falsă au decis să confirme zvonul că a fost văzut prin buruienile acelea de nepătruns un balaur. Nu chiar mare, dar cu dinţii ascuţiţi. A zburat pe acolo un elicopter şi

putea să dea drumul la mai mulţi. Mai bine nu vă băgaţi. Şi, lucrul cel mai important: buruienile trebuie păzite cu străşnicie, fiindcă puşcăria îl mănâncă pe acel care nu respectă clauzele contractuale. A doua zi urma să fie înălţat un turn de pază pe care să stea în permanenţă un om înarmat.

Evenimente cruciale urmau să se întâmple.

Din păcate strategia cu pistă falsă s-a dovedit a fi o greşeală. Curiozitatea sătenilor s-a dovedit a fi un balaur mai ceva decât balaurul din poveste. Apoi, buruianul era păzit mai ceva decât bostanul şi, lucru ştiut de oricine, fructul oprit pofte naşte. Pe hatul lanului îmburuienit începură să-şi facă treabă tot soiul de gură cască – unul nu găseşte capra, al doilea o cumătră. Unii veneau cu damigeana – cel mai sigur mijloc de a afla un gând ascuns – dar nimeni nu a reuşit nimic. Cei doi aveau la toate un singur răspuns *N-am văzut, nu ştiu*. Mai greu a fost cu persoanele oficiale. Primii au fost poliţiştii cărora le-a mirosit a droguri. Au venit cu câini şi eprubete încât îţi venea să-i plângi lobodei de milă. Droguri n-au găsit şi, ca să nu raporteze că au venit degeaba, le-au dat celor doi o amendă pentru că au parcat neregulamentar harabaua.

Într-o (nu prea) bună zi sosi primarul care-i întrebă fără răutate ce tot păzesc ei aici.

— Apoi, fac stricăciune graurii iştea…

— Graurii mănâncă lobodă?

— Nu ştiu ce i-a apucat. Parcă-s nebuni.

— Ei, faceţi ce vreţi, dar nu cumva să compromiteţi vectorul european, al ţării. Tonul aproape prietenesc al primarului venea de la faptul că el înţelesese un lucru simplu: *Nu graurii sunt de vină ci sticleţii care vin pe la unii toamna*. Pătrunzându-se de responsabilitate pentru soarta satului, primarul plecă grăbit, decis să ia măsuri într-un caz vădit de *delirium tremens*. Ecuaţia se complica

rău de tot. Uncheşii noştri ţinură sfat şi cel mai în vârstă decise:

— Măi băiete, dacă vine cu doctorii, la casa de nebuni te duci tu. Aş putea să mă duc eu, că nu-s fodul, dar dacă rămâi singur, am belit amândoi oaia. Acum ciuleşte bine urechile: de azi înainte treaz să nu te văd. Ai voie să mergi prin sat şi să strigi în gura mare că aştepţi musafiri din cosmos. Contractul nu cumva să-l arăţi fiindcă astfel te duc mai repede.

— Eu, bade, pe nebunul pot s-o fac pentru că nici tare sănătos nu-s. Dar n-ai să mă amăgeşti la bani?

— Tu-mi eşti nepot ori nu?

— Nepot de la un văr de-al doilea.

— Banii – frăţeşte.

Primarul era om de cuvânt: dacă promitea – ţi-o făcea. Ajuns în birou, sună la spital şi anunţă că unul din satul cutare trebuie *ridicat*. Intenţia capului localităţii era clară. Veneau alegerile şi el trebuia să spună lumii că nu a stat cu mâinile în sân.

— Aşteptaţi! i s-a răspuns.

Se ştie că la noi, pentru a duce toamna pe cineva la dezalcoolizare, trebuie să ai cel puţin un văr în consiliul de miniştri. Primarul avea pe cineva, dar nu chiar aşa sus şi i s-a promis că problema va fi rezolvată peste zece zile. Era termenul X, stabilit în contractul cu intergalacticii.

Businessul ar fi treabă uşoară dacă n-ar face-o oamenii grea.

Consistentul era extenuat, dar rezistă. Nepotul intrase în rol şi era foarte convingător. Nevastă-sa a început să protesteze, dar consistentul, care-i era şi nănaş, o atenţionă fără pic de ironie:

— Dacă vrei să fii fericită, lasă-l să bea!

— Poate să-i mai şi torn, izbucni tânăra şi plecă la părinţii ei.

Probleme şi cu forţa de muncă. Se prăpădea pe câmp roada crescută cu atâta trudă şi nu avea cine o strânge.

Până a urmă, constrâns de situaţie, bărbatul bătu la poarta conducătorului brigăzii mecanizate.

— N-ar fi cumva posibil de luat pe o zi-două în arendă o combină?

— Dar ce să faceţi cu ea?

— Păi… avem nişte porumb la cote…

— Ia stai-stai, nu-i al vostru lanul cela năpădit de buruiene?

— Acela-i.

— Şi câţi ştiuleţi credeţi că luaţi de acolo?

— Câţi a da Domnul. Noi pentru maşină plătim.

— Dă voi ştiţi că după voi eu trebuie să curăţ un an de zile combina de seminţe de lobodă?

— Nu! Nu rămâne nicio semincioară. O curăţ eu cu aspiratorul de praf. Cu peria de dinţi o curăţ.

Nicio dată consistentul nostru nu s-a umilit aşa, dar a obţinut ceea ce dorea. Cu o zi înainte de data stabilită pe nişte foi de cort folosite la nunţi erau stocate grămezi de seminţe brune cu care se putea lesne să fie umplut un vagon.

Satul care crezuse la început că-i un caz banal de beţie şi cam uitase de cei doi, acum prinse din nou la curiozitate. În ziua cu pricina toţi priponiră caprele mai pe aproape iar cei care nu aveau capre, începură să-şi caute ca mai adineaori cumetrele prin popuşoaie.

Câţiva crezură povestea cu extratereştrii, căci, dacă stai şi te gândeşti, nu este mai neverosimilă decât cele preelectorale, şi au chemat, fără să ştie nimeni, fanfara satului. De, ospitalitatea este mama prosperităţii. Apoi nu ştiţi cum e pe la noi – dacă nu iese revoluţie, facem horă!

Adunarea fiind mare, sosi degrabă şi poliţia. Ceva mai departe de acest amfiteatru natural parcă primarul

care aştepta echipa de la dezalcoolizare ca să-l umfle pe băiatul nostru ce stătea aici, pe şanţ, mahmur, dar, de data aceasta, treaz.

Discreţia businessului era compromisă şi nu se mai putea face nimic. De altfel, numeroasa prezenţă îi făcu un serviciu bun tânărului nostru. Doctorii cu cămăşile de forţă nu au îndrăznit să înfrunte mulţimea şi aşteptau momentul potrivit. împreună cu ei sosi şi o echipă de jurnalişti care doreau să pună tranşant problema alcoolismului la sat, unde, se ştie bine, s-a născut veşnicia.

Ceasul de pe mâna uncheşului nostru consistent dădu un sunet ca de chiriac. În aceeaşi clipă cerul slobozi o lumină albastră orbitoare şi, spre uluirea tuturor, nu departe de grămezile de seminţe se lăsă pe pământ o veritabilă farfurie zburătoare cu o anexă asemănătoare unui vagon. Din ea ieşiră doi verzi – unul transparent şi altul chel. Ei apărură pe ecranele camerelor de filmat în momentul, când jurnalistul, cu voce gravă, le povestea telespectatorilor despre faptul că oamenii în stare de ebrietate pot vedea tot felul de animale înfricoşătoare sau chiar extratereştri cum se întâmplă şi în nefericitul caz al unui tânăr din acest sat.

Chelul, văzând atâta lume, crezu că au nimerit la nuntă şi, răsucind un nasture de la burtă, recită o frumoasă conăcărie despre un crăişor care a auzit de o floare ce de înflorit înfloreşte iar de rodit nu rodeşte. Lumea izbucni în aplauze, fanfara cântă marşul iar o băbuţă mai surdă întrebă:

— Dar pe cine alegem?

Primarul, văzând cum merge treaba, cum se cuvine unui edil, trecu în faţă.

Jurnalistul sesiză schimbarea şi reluă reportajul ţinând cont de noile circumstanţe.

— Moment istoric, dragi telespectatori! în această

clipă vedem doi extratereştri, întâmpinaţi cu multă căldură de către locuitorii satului. Ne-am convins încă o dată de nemaipomenită ospitalitate a poporului nostru.

Chelul se apropie de tânărul din povestea noastră şi-i întinse mâna sa verde că dolarul:

— Poftim în vagonul cu bani!

Tânărul sări în sus de bucurie. Se împlinea visul lui cel mare.

— Bani! Bani! Bani adevăraţi!

Extraterestrul se simţi dator cu o explicaţie în faţa lumii adunate:

— Acest vagon cu valută naţională este plată pentru doi harnici lucrători ai satului care au adunat combustibil folosit de corăbiile noastre interplanetare. Le mulţumim frumos!

Fanfara cântă *Vivat*! Şi lumea arunca de bucurie în sus ce mai avea. E plăcut, când reuşeşti să faci un bine.

— Trăiască gospodarii satului!

Luă cuvânt şi primarul.

— Într-adevăr aceşti doi oameni harnici şi frumoşi sunt cei mai buni gospodari ai satului nostru. Adevăraţi cetăţeni pe care-i doare inima de soarta localităţii şi a ţării în ansamblu. Ei propagă modul sănătos de viaţă, lucru pe care-l pot confirma medicii care sunt de faţă, respectă legile statului, nici chiar regulile circulaţiei rutiere nu-şi permit să le încalce. Noi ne mândrim cu ei. La începutul anului primăria a iniţiat un concurs pentru a evidenţia cel mai bun gospodar al localităţii. În faţa dumneavoastră se află învingătorii concursului. Premiul vă aşteaptă, dragi prieteni!

Încheindu-şi cuvântarea primarul se aplecă spre urechea extraterestrului (aşa vine vorba fiindcă oaspetele nu avea urechi, auzea cu cilii):

— Eu aş propune ca banii să fie transportaţi la

primărie, fiindcă ţăranii nu au condiţii de păstrare. Apoi, să nu fie vreo evaziune fiscală.

— Hotland! Traduse chelul fraza printr-un singur cuvânt ca să înţeleagă şi transparentul.

Sfătuindu-se pentru a da un răspuns mai diplomatic, şeful expediţiei îi răspunse primarului, zâmbind ca un japonez:

— Paşol, vidma, na turbinca!

Poruncă nu avu efect, fiindcă oaspetele nu ştia ce este o turbincă.

Gata cu partea festivă, veni rândul activităţilor pragmatice. Chelul coborî de pe farfurie şi luă un eşantion de seminţe uscate pe care le transmise şefului. Transparentul le examină cu nişte lentile măritoare şi se întristă:

— Voi nu respectat contract.

— Cum adică. Ian uitaţi-vă ce seminţe! Aur!

— Noi scris în contractul seminţe de loboda iar voi pus şi ştiru, şi porumbu, şi mohoru, şi mătrăguna. De la mătrăguna nebuneşte motor de la farfuria. Tare părut rău, dar venit la anul după marfa curat.

Fanfara cântă *Vivat*! Captând atenţia tuturor iar atunci, când muzica încetă, farfuria zburătoare nu mai era.

Ce să fie? Ce a fost?

Jurnaliştii deschiseră camerele video şi foto. Nicio imagine păstrată pe card. împrăştiindu-se, lumea vorbea dezamăgită:

— Cât era de ales sămânţa ceea că un vagon de bani – tot îs bani. Iaca, amu o să ne meargă vestea şi în cosmos.

Degrabă unchiul şi nepotul rămaseră singuri. Cam greu le era pe suflet, dar nu de moarte. Tânărul fusese în vagonul cu bani, îşi împlinise visul. Nu mai conta că primarul la despărţire le-a spus să nu vină la primărie după premiu. Înţeleseseră că, totuşi, se poate lucra şi

câştiga. Se poate. În ciuda ticăloşiei şi făţărniciei generale, există viitor. Era pentru ambii începutul unei noi vieţi.

Mai să uit, nevasta tânărului nostru s-a întors acasă, când a aflat că el a scurs butoaiele prin sat, gândindu-se la ea. Rar femei care se mulţumesc cu atât, dar, spre norocul nostru, mai sunt.

Evenimentul avu urmări mai ales la nivel naţional. Savanţii, aflând despre cele întâmplate, au elaborat o monografie despre noile tehnologii de creştere a lobodei. Surpriza cea mare o furniză, însă, consiliul de miniştri. Prim-ministrul vorbi mult şi frumos despre imaginea ţării dincolo de hotare apoi propuse neprins de veste adoptarea unui program de activităţi pentru combaterea îmburuienirii terenurilor agricole. Decizia prevedea amenzi usturătoare pentru cei care vor creşte pe loturile lor buruieni şi nu culturi agricole prăşitoare. Lumea s-a speriat, dar i-a trecut degrabă, fiindcă la noi furtunile nu ţin mult. Odată adoptată această hotărâre, parlamentarii, miniştrii şi rudele lor au început să cumpere pe sub mână pământuri împărăginite şi nu le lucrează. Ei ştiu că, dacă legea va fi împotriva lor, o vor schimba. Pretutindeni ţărani simpli şi miniştri speră că extratereştrii vor veni anume la ei. De, ce să facă ţara lor cu valuta noastră? Mulţi se roagă Domnului de ploaie la vreme ca să rodească bine loboda.

Ţara e slobodă şi *înlobodită*. S-ar putea ca cineva să aibă mâine-poimâine şansa de a fi bogat ca în poveste.

De prăşit – să prăşească proştii.

Postfaţă

Lejeritatea ca produs sisific într-o carte anterioară celei ce o ai în faţă, dragă cititorule, Vlad Sărătilă menţiona: *la vârsta*, *când omul înţelege că moarte există şi*, *în acelaşi timp*, *se miră că i-a trecut aşa ceva prin cap*. Pentru un om de creaţie aceasta este cea mai prolifică perioadă a vieţii şi, se pare, autorul a înţeles că trebuie să-

şi trăiască clipa.

Dacă lecturezi textele” jucăuşe” ale autorului ai senzaţia că eşti antrenat într-un joc din copilărie. Ne legăm la ochi şi povesteam filmul fără început şi sfârşit ce se derula în nesecata noastră fantezie. Toate acestea, valabile numai dacă facem abstracţie de blestemata muncă prin care poţi obţine o asemenea lejeritate.

Impresionează modul de a-i aranja într-o linie pe cei cu sapa, pe casiopieri, primari, parlamentari îndrăgostiţi până la demenţă de bugetul statului, copii naivi, colonei, extratereştri… exact ca într-o „ţară de minune”. Diferenţa este doar în numărul de ordine al fiecăruia în acelaşi segment de timp. Personajele coboară din amintirile autorului cu celulare şi alte însemne moderne, dar îşi „sprijină” argumentele de cozile sapelor. Parabola atrage cititorul zăpăcit de atâtea „tehnici” de scriere şi îl aduce în condiţia „umanoistă” al unui spaţiu concret.

Eu şedea pe piatră începe cu scrisorile a doisprezece copii risipiţi prin lume contrastante ca o durere de dinţi cu realitatea noastră cea de toate zilele. În adevăr sunt nişte spovedanii-predici sau, de ce nu, imne eternităţii europene, în care sunt inserate cunoştinţele vaste ale autorului în domeniul istoriei, culturii universale. În final ele se vor contopi într-un cântec de dragoste scutit de patetism pentru România. Acestea au substituit intertextualitatea utilizată excesiv de unii autori, încât rămâi de multe ori cu senzaţia că ai în faţă un dicţionar de autori pe care i-ai citit şi nu o operă literară care ar trebui, în viziunea noastră, să fie ca mierea – un produs compus fără să ştii câmpul de pe care a fost cules nectarul. Contează doar calitatea care nu neglijează şi aspectul.

Dialogul cu odraslele risipite prin lume are loc în *spectacolul însingurării* tot pe muchia „pietrei filosofale” de care nu se dă dezlipit nici în casa de nebuni unde este

cărat ca fiecare individ care gândeşte şi rosteşte. Gesturile, replicile se leagă pe interior izbucnind la suprafaţă în metafore, maxime, blesteme…

Bolnav de folclor, tradiţie, mestecând cuvintele cu „ţărâna veşniciei” creează construcţii aforistice care pot deveni ele însele folclor, cu o condiţie – să fie citite de atâţia ochi câţi au în vecinătate guri care nu mai tac. „Nu *aştepta respect de la cel care n-are frică de tine*!” (sunt cuvintele primarului Negru-Bălan), „… toată lumea să vină de bunăvoie sâmb*ătă la* s*ubotnic. Ci*ne nu vine – tăiem grâul!”, poat*e să se* c*erte doi* şi să aibă dreptate numai unul!”, Pădurea vorbeşte din frunze pentru că ştie ce prostii pot ieşi de pe vârful limbii. s-a sunt argumente în favoarea celor menţionate mai sus.

Personajele nu ies din casă fără tolba cu vorbe de duh care se nasc mai mult în nopţile chinuitoare de nesomn. Miezul lor filosofic care ţine în picioare fiinţa e învelit ca o varză în foi mustoase de ironie, satiră, sarcasm care atrag. Ştie că specia „umanoistă” preţuieşte tot mai mult ambalajul şi reuşeşte să-l „confecţioneze” tot din „rostiri autentice” din cuvinte încasabile.

Eustraţie Obez, ar putea fi fiul „nebunei” din poemul *Nebuna* al lui George Coşbuc ori frate, văr cu *Nebunul*, *frecvent personaj al literaturii universale*.

Toate câte se întâmplă în cele circa 100 de pagini îşi au rădăcinile în trupul acestui pământ românesc, în spaţiul în care vibrează energiile cu sorginte în *Mioriţa*, *Rugăciunea unui dac*. Autorul adunând apa tămăduitoare de la şapte izvoare din valea Sloboziei Vărăncăuţiului din părţile Sorocii şi a celor purificatoare din lanţul Carpaţilor.

Ironia şi alegoria treptat cedează locul unor nume de personalităţi ale neamului şi cititorul se pomeneşte pe colinele publicisticii.

În discursul liric, autorul ne ţine la două extremităţi:

patriotism şi nomenclaturism, bucuria de la Podul de flori peste Prut şi tragedia de la Dubăsari şi Tighina. Se vede că s-a alimentat din surse credibile, altfel nu ar risca să dea nume de voluntari pe care îi cunoaşte o lume la faţă. De fapt numele politicienilor nu sunt atât de importante. Poate doar din raţiunea că lucrurile proaste „trebuiau să poarte un nume”. Este vorba mai mult de psihologia, caracterul şi experienţa politică a basarabenilor şi condiţiile excelente de compromitere, iar nume de acelaşi calibru erau mai multe decât inşi ca Eustraţie… Sentimentalismul autohton ne-a jucat şi ne mai joacă festă, pentru că mintea e mai greu s-o apreciezi, asta „dă de gândit!”, după cum scria Dumitru Matcovschi într-o piesă.

Chiar dacă tonul publicistic din partea a doua a lucrării, vrea să domine ficţiunea şi alte procedee literare, Negru-Bălan se conturează ca chip devenit caracteristic acestui loc (bine ar fi să fie doar a acestui timp), la fel ca şi Eu (straţie) – sămânţa de iubire dezinteresată, dar motivată de credinţa în Dumnezeu şi cinstirea istoriei neamului din care face parte, neam care ni l-a dat pe Ştefan cel Mare (nu doar pentru a-i fi bătut chipul pe ordine, medalii), Constantin Brâncoveanu, Horea…

Şezutul pe piatră a lui Eu de la începutul naraţiunii şi „bătutul cu pietre” de la finalul acesteia ne amintesc despre Cel pe care îl slăvim de peste 2000 de ani, fără să învăţăm să alegem grâul de neghină, ori poate că am învăţat dar nu putem preţui, păzi truda noastră, lăsând mereu să vină „Bălan-Negru” să le amestece cu satisfacţia lui Iuda.

Este un text rafinat, încărcat la maximum de stări interioare chinuitor-înălţătoare, de ironie, umor de calitate. Lecturând tresăream la fiecare propoziţie ca şi plămânii la gura de aer proaspăt ce năvăleşte prin geamul deschis.

Petre POPĂ

Marea forţă a micilor detalii îl cunosc suficient de bine pe autorul lui *Eu şedea…* acestei copleşitoare istorii capabile să te ridice de la ludic, ilar până în spaţiile ozonate ale dragostei autentice de neam pentru a încerca să pun în lumină nişte mici detalii fără de care înţelegerea noastră ar fi incompletă ori chiar privată de esenţe.

Eu (straţie) Obez, personajul central al lucrării, precum aflăm la începutul naraţiunii, este un slăbănog *bălăucit* (în cazul nostru – străin, „măritat" în Bălăuca, fără să se ştie bine dacă este vorba despre un sat sau un stat). Detaliul acesta este oferit din capul locului că nesemnificativ, un decor pitoresc şi doar mai spre sfârşit înţelegem că am fost jucaţi cu o glumă şi montaţi pe pistă falsă. Autorul, de fapt, speră că gândul ne va duce numaidecât la slăbănogul de la scăldătoarea Vitezda unde, din vreme în vreme, cobora îngerul, tulbura apa şi primul care intra se făcea sănătos de orice boală era ţinut. Oamenii credeau (şi Eu credea) iar slăbănogul a trebuit să-l roage de vindecare pe Iisus-Dumnezeu. Concluzia vine inopinat ca o rafală de vânt ce deschide geamul: „Îngerii" în care noi căutăm mântuirea astăzi, cu toate binefacerile lor în linte şi orez, sunt falşi, ei tulbură apa, dar în loc să ne lecuiască, ne întind laţul. Naivul Eustraţie (nici numele nu este luat la întâmplare) este arhetipul de gândire al unui popor întreg ce crede la un moment că doar prin moarte se poate detaşa de minciună şi seculare erori. Mai e cazul să mergem, la fel ca Sadoveanu, spre Mioriţa. Mai e cazul să amintim că pe Eu îl salvează de moarte lumânarea şi crucea, semn că cerul i-a sugerat: *Misiunea de a-şi întregi neamul din care face parte nu este împlinită*.

Vlad Sărătilă vine dintr-o familie cu doisprezece copii (iată punctul de pornire) iar tatăl său care-şi respecta consătenii a fost condamnat la şapte ani de puşcărie

pentru colaboraţionism cu chiaburii. Invalidul de război, secretarul de primărie Evghenie Sărătilă a trecut prin groaznice contradicţii interne, dar până la urmă a decis să nu prezinte la comitetul raional de partid şi securitate lista „duşmanilor norodului”. Astfel satul Slobozia-Vărăncău de prin părţile Sorocii a rămas în istorie ca unica localitate din Basarabia din care nu a fost deportat în Siberia niciun om. Când s-au făcut totalurile, au primit distincţii de stat satrapii şi pedepsit „colaboraţionistul”. Bunătatea a făcut că unsprezece copii ai lui să moară. A supravieţuit autorul, născut după puşcărie iar mai departe, vorba poveştii, scrie-n carte. Copiii, poate prin metempsihoză, poate în visele autorului, vor deveni vestitorii unei lumi din care descindem genetic şi spiritual, dar nu ne vine a crede că a fost a noastră şi riscăm să fim bătuţi cu pietre, când îi invocăm numele. 38 de ani a suferit ologul de la scăldătoarea Vitezdei. El a fost om. Oare 380 îi sunt daţi poporului nostru până i se va spune: *Scoală*, *ia-ţi patul şi mergi*!?

Un alt detaliu „pasager” ar fi cel în care nebunul Eustraţie, dus la ospiciu pentru doi peşti (simbolul credinţei), recita în gura mare poezii de neam şi ţară. Medicii îl băteau şmechereşte pe umăr, brancardierii îi puneau cămaşa de forţă şi îi puneau căluş, nebunii ascultau şi se bucurau. Este cutremurător pentru că nebunii (împătimiţii de poezie, de frumos în genere) sunt mai aproape de adevăr iar fraza… din *cas*a *de* n*eb*u*ni va* v*en*i *mân*t*uirea nu* este doar o glumă.

Cred că cel mai complex şi mai profund dintre simbolurile cărţii este şezutul pe piatra *spălată de mii şi mii de ploi* al lui Eu. La început cititorul ar putea crede că este vorba despre lenea ereditară a personajului. Autorul îl „ajută” pe cititor să greşească, plasându-i nişte detalii despre sărăcia familiei în ciuda faptului că Ioana era o

femeie *nebună în hărnicia ei*. Ulterior unul dintre fii observă că este vorba şi despre un tacit protest al poporului nostru care nu şi-a lăsat furată de tot identitatea. În final cititorul ar trebui să înţeleagă lucrul cel mai simplu – piatra lui Eu de pe malul Nistrului trebuie să devină piatră nestrămutată de hotar, pe care el o leagă permanent prin nevăzute fire cu Ţara. Lucrul acesta, vorba autorului, contează. Contează în ciuda faptului că suntem ostaticii celor cu cerul gurii negru-bălan iar dandanachii, cu aliaţi înarmaţi până-n dinţi, cunosc bine meseria şantajului, măsluirii şi mefistofelicelor promisiuni pentru ca să nu le scape din vizor îndoitele noastre suflete.

Nimic nu se spune la modul direct ci doar se sugerează şi aceasta ridică valoarea scrierii pe culmi, unde doar cei chemaţi pot urca. Vlad Sărătilă ne-a oferit o lucrare valoarea artistică a căreia, cel puţin în Basarabia, va fi greu de egalat. Nu e vorba despre povestea în sine ci despre modul cum au putut fi puse pe o singură canava atâtea detalii semnificative şi, mai ales, cum s-a produs osmoza care a făcut că scrierea să rămână integră, organică, scutită de eclectism chiar dacă planează între pamflet şi ficţiune.

Liuba Pleşca… despre autor

Vlad Sărătilă – a născut la 25 septembrie 1954 în satul Slobozia-Vărăncău, judeţul Soroca.

Absolvă şcoala de opt ani în satul natal (1970), şcoala medie din satul Stoicani (Soroca) după care (1972) se înscrie student la facultatea de litere a Universităţii de Stat din Moldova. Începând cu anul 1977 lucrează în calitate de profesor de limba şi literatura română, etnograf apoi reporter, secretar responsabil şi redactor-şef al ziarului *Căuşeni*.

Debutează în anul 1975 în revista *Chipăruş*.

Semnează volumele de publicistică Portrete în alb

(2008), Popasuri în ţara bricelor şi rozelor de foc (2009), în biserici te voi binecuvânta, Doamne (2010).

Autor al volumelor de poezie la bazar (mici poeme cu dileme) – 1993, Drob (epigrame şi aforisme) – 2007, Uverturi în Do (r) major/Uverturi în Fă (rd) minor – 2012.

În februarie 2016, la Cluj a apărut romanul lui Vlad Sărătilă Alb înserat.

Publicaţii în revistele Limba Română, Epigrama, Lumea epigramei, Literatură şi Artă, Făclia, Ziarul nostru, Revista Basarabiei, Dor de Basarabia etc.

Actualmente este profesor titular de literatura universală la Liceul Teoretic *Meşterul Manole* din satul Sălcuţa, raionul Căuşeni şi reporter al hebdomadarului independent *Făclia*.

Membru al Uniunii Jurnaliştilor din Republica Moldova, Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, Asociaţiei Epigramiştilor din Republica Moldova, Uniunii Scriitorilor Europeni din Moldova.

Cuprins

PREFAŢĂ 3
EU ŞEDEA PE PIATRĂ 7
MÂNZUL CU COARNE DE BERBEC 81
LECŢIA DE BUSINESS 111
POSTFAŢĂ 131
LEJERITATEA CA PRODUS SISIFIC 131
MAREA FORŢĂ A MICILOR DETALII 135
LIUBA PLEŞCA... DESPRE AUTOR 138
CUPRINS 140

http://lenusa. ning.com/arouD/bibliotecacronopedia

Şoaptele verii – Ciclul antologic „Metamorfozele naturii – simfonii albastre”.

Constantin Mândruţă – Calendarul sufletului meu – lama Dandu Briei – Tu eşti Taţi al meu, nu-i aşa?

Tatiana Dabija – Dincolo de lumina timpului Dandu

Briei – Roman de antrenament Nicu Doftoreanu – Un tangou numit dorinţă

Poezie şi suflet – Ciclul antologic „Metamorfozele naturii – simfonii albastre”.

Dandu Briei – Mă duc să duc gunoiul Gabriela Mimi Boroianu – Jurnalul unei muze * * * – Pe o cruce de lumină – antologie pascală

Dandu Briei – Povestea lui FĂT-FRUMOS, care era DEFECT şi zbura în ZIGZAG!

Nicolae Vasile – Românul ciclic

Nicolae Vasile – Universul ciclic

Emanuel D. Florescu – Destin tragic de artist genial

Manuela Cerasela Jerlăianu Ion Vanghele – Ce este iubirea

Doina Bârcă – Ferestrele bucuriei

Femeie omniprezentă – mulier ubique (carte de gânduri dedicate eternului feminin)

Colecţia „Vieţile sfinţilor” – Soborul Sfântului Ioan, înaintemergătorul şi Botezătorul Domnului Revista „Cronos” nr. 30, octombrie 2016 Revista „Taifas literar” nr. 13, octombrie 2016

În curs de apariţie fa Biblioteca Cronooedia:

Ciclul antologic „Metamorfozele naturii” – 3. Cuvinte în zbor Florin T. Roman – Omnia Vincit amor!

Colecţiile Bib [joţeci [Cronooedia:

Călătorii virtuale Originea numelor Gânduri altfel

Revista „Cronos – peniţa de aur” Po. /, wa Ta/foc uterar”.

Vieţile sfinţilor Tradiţii Gastro & Literatura Mirific Povestiri cu tâlc Folclor internistic

Contact editura Bibliotheca Cronopedia:
mail: fabulatortemporis@gmail.com, izvordeinspiratie@yahoo.com, bianugabriela@gmail.com
tel: 0771647750, 0770406865

Vlad Sărătilă s-a născut la 25 septembrie 1954 în satul Slobozia-Vărăncău, județul Soroca.

Absolvă școala de opt ani în satul natal (1970), școala medie din satul Stoicani (Soroca) după care (1972) se înscrie student la facultatea de litere a Universității de Stat din Moldova.

Începând cu anul 1977 lucrează în calitate de profesor de limba și literatura română, etnograf apoi reporter, secretar responsabil și redactor-șef al ziarului *Căușeni*.

Debutează în anul 1975 în revista *Chipăruș*.

Semnează volumele de publicistică *Portrete în alb* (2008), *Popasuri în țara bricelor și rozelor de foc* (2009), *În biserici te voi binecuvânta, Doamne (2010).*

Autor al volumelor de poezie *La bazar* (mici poeme cu dileme) -*1993, Drob (epigrame și aforisme) - 2007, Uverturi în Do(r) major/Uverturi în Fa(rd) minor* -2012.

În februarie 2016, la Cluj a apărut romanul lui Vlad Sărătilă *Alb inserat.*

Publicații în revistele *Limba Română, Epigrama, Lumea epigramei,* Literatura și Arta, *Făclia, Ziarul nostru, Revista Basarabiei, Dor de Basarabia* etc.

Actualmente este profesor titular de literatură universală la Liceul Teoretic *Meșterul Manole* din satul Sălcuța, raionul Căușeni și reporter al hebdomadarului independent *Făclia*.

Membru al Uniunii Jurnaliștilor din Republica Moldova, Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Asociației Epigramiștilor din Republica Moldova, Uniunii Scriitorilor Europeni din Moldova.

Bibliotecа Cronopedia ISBN: 978-606-775-559-6